

311427

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 2-వ తేది గురువారము } No. 205
సంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర కార్తీకమాస బహుళ ద్వాదశి. } సంచిక ౨౦౫

అమృతంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంచభాష వీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగాకే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములు తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతంజనండ్రిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

9-12-26 గురువారము రాత్రి 9 గంటలకు

గొప్ప ప్రారంభదినము

మధుర ఒరిజినల్ బాయిస్ కంపెనీ వారివలన

దశావతారము చెన్నపురి రాయల్ థియేటరునందు

ర్పు 1,50,000 ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడినది.

సదరు తేదీనుండి ప్రతిదినము ఒక నెలవరకు ప్రదర్శించబడును.

పగటి నాటకములు:—సోహ, బుధ, శుక్ర, ఆదివారములందు సాయంత్రము 5 గంటలకు ప్రారంభించబడును.

రాత్రి నాటకము:—మంగళ, గురు, శనివారములందు రాత్రి 9 గంటలకు ప్రారంభించబడును.

టిక్కెట్ల ధరవివరములు:—ర్పు 3, 2, 1 అణాలు 8 మాత్రమే

ముఖ్యగమనింపు:—మొదటి రెండుతరగతులు మాత్రమే టి 1-కి ర్పు 0-8-0 చొప్పున అధికముగా చెల్లించిన రిజర్వుచేయబడును.

3257

ఎస్. ఎం. సచ్చిదానందపిల్లై, ప్రొవైటరు.

Regd Trade Mark

నాలో పరిచయము గలిగియుండుటచే మీకు వైద్యుల ఖర్చు తగ్గును!

ఇదివరలో నాలో నేర్పాటుచేసినవారి నడిగిన, పూరివివరములు వారు తెలుపుదురు. మీరు ఒకచిహ్న నా నేర్పాటుచేసిన తప్పక మీ వివరాలనుండి నన్ను నివాహించుదును నన్నుకను నావలగు. అయిత్య మైన ఓషధులు, కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు మొదలగునవి చేర్చి నన్ను తయారుచేసి. ఆబాలగోపాలముగా నన్ను విడువక నెక్కడంటిరముల నండి హామరులో చేకావలిగానుండు కొనుటున్నారు. మీరును ఏల పరీక్షించి చూడ కూడదు. నాపేరు

“నాకామయహర కస్తూరి మాత్రలు”

ధర బుడ్డి 1-కి ర్పు 0-4-0, 6 బుడ్లు 1-4-0. వి. పి. ఖర్చువేరు. 594

టోకుగా కావలసినవారు వ్రాసిన ప్రత్యేకధరలు తెలుపబడును.

ముఖ్యగమనింపు:—ప్రతి ముఖ్యపట్టణమునందును ఏజంట్లు కావలెను. మద్రాసులో నందువారు 9 బందరువీధిలో నన్ను స్వాగంపెనీలో పుచ్చుకొనవచ్చును.

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొవైటరు.

(2)

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాలా, మైసూరు.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నాకరము

చరకచికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రప్రదేశ్ జ్యోతిర్మూర్తి వళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1

2046 డాక్టరు శ్రీబాప కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

5 క్షీరబలాత్కలము 2126

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు తయారుచేయించినది. సమస్త వాతవ్యాధులను గుదుర్చును. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. వివరములకు వ్రాయుడు. ఆరసాయనశాల ముక్త్యాల, (కృష్ణా.)

ఆరూఢము 3268

గర్భవ్యాయంబు ప్రశ్నలును, శేఖ వ్రాయుకాలము కో పూ, పంపించిన, బహులంబడును. 1. మొదలు 5. ప్రశ్న లకు. రూ. 1-0-0 పై ప్రతి ప్రశ్నకును. రూ. 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. బాలజ్యోతిషాలయము

నంగవట్టు, చోళంగిపురం పోస్టు.

శ్రీ కష్టావతారత్వము

ఇది పురాణరాజము లన్నింటినుండి మహాభారత హరివం శములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి ఎరుసగా ముద్రాపై వీని వచనగాఢమున వ్రాయబడును. సంశయములు తొలగు నట్లు శాస్త్రమనుసారములు వ్రాయబడును. స్తోత్రము లక్షే ముద్రపబడును. 850 పుటలకు దక్కువగాకుండ, జక్కని వైండుచేయించి 8 నెలల కొకరూ 1-8-0 లకు చందాదారు లకు వీరిగాఢ బంపబడును. -12-0-0 లు పంపినవారు పోషకు లుగాఢ బ్రకటింపబడుదురు. 1, 2, 8 సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. 2208

జనమంచి శిష్యాదిశర్మ,

ఆంధ్రప్రధానపండితులు, మునిసిపల్ హైస్కూలు కడప.

తులసీచరణ గోస్వామిగారు

(కాంగ్రెసు)

వంగదేశమున భారత శాసనసభ్యులుగ ఎన్నికొనబడిరి

భారత శాసనసభ

నూతనసభ యేర్పాటులు

జనవరి 19వ తేదీన సమావేశ మగును

ఢిల్లీ, నవం 30:— భారత శాసనసభ ఎన్నికలు చాల వంతులు ముగిసినందున శాసనసభ ఏర్పాటులకాఖివారు నూతన సభకు తగిన ఏర్పాటులు జేయుచున్నారు. భారత శాసనసభ కార్యదర్శి గ్రహముగారు సభ్యులందరికి, ఈవిషయముల డెల్టా ప్రత్యేకముగ లేఖలంపెను:—

“భారత శాసనసభ ప్రథమ సమావేశము బుధవారము 19 జనవరి 1927, రైచీనా నూతన మందిరమున ఉదయము 11 గం॥ నూతనసభ్యులు ప్రమాణములుకొనుటకుగాను సభజరు గును. అధ్యక్షుని ఎన్నికొనుట జనవరి 20వ తేదీన సభలో జరుగునట్లు శాసనసభా నిబంధనల ప్రకారము గవర్నరు జనరలు గారు ఏర్పాటుజేసిరి. అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనబడవచ్చువారిపేర్లను నూచించుట 19వ తేదీ బుధవారము 12 గంటలలోపున జరుగవలెను. గవర్నరు జనరలుగారు శాసనసభ్యులకు జనవరి 24వ తేదీన ఉపన్యసింప దలచిరి. ఇతర విషయములు చర్చింప బడు తేదీలు ముమ్మందు ప్రకటింపబడును. (అ. ప్రె.)

ఉమేషదత్త పటక్ గారు

తమది స్వరాజ్యపక్షముకాదని తెలుపుట

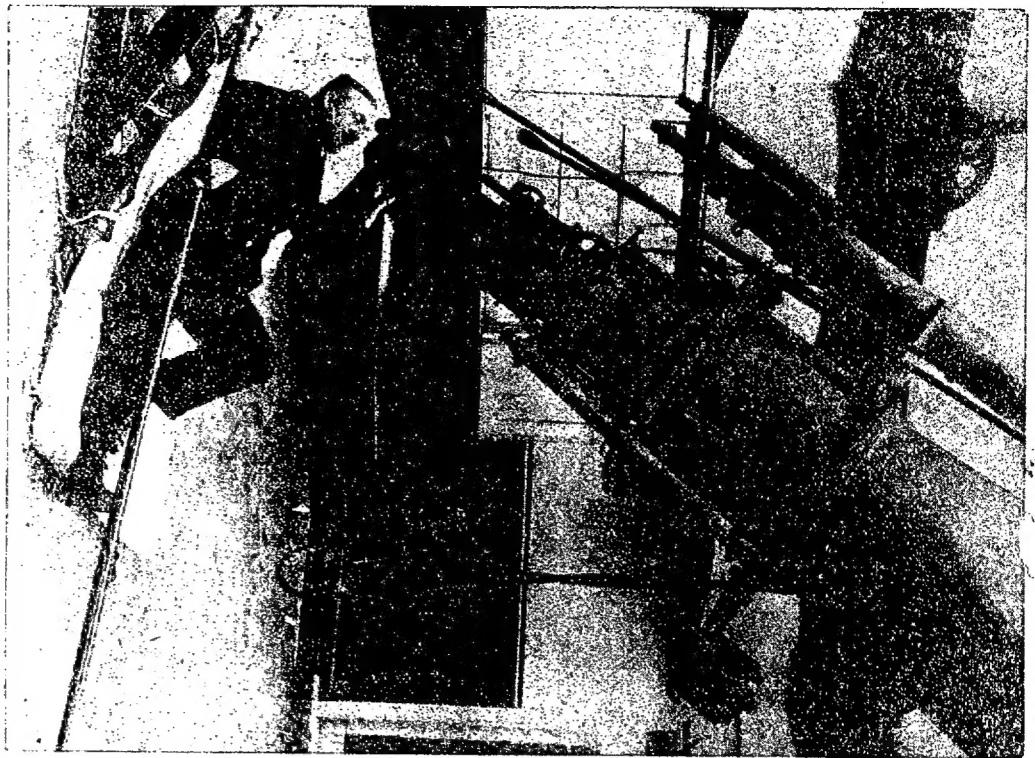
నాగపూరు, నవం 30:— మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభకు నూతనముగ యెన్నుకొనబడిన ఉమేషదత్త పటక్ గారు ప్రతికలలో ప్రకటింపబడిన ప్రకారము తాము స్వరాజ్య పక్షము నకు చెందియుండలేదనియు, తాము కాంగ్రెసుకు చెందియుంటిమనియు స్వతంత్రముగా ఎన్నుకొనబడితిమనియు స్వరాజ్య పక్ష ప్రమాణపుత్రిపై తాము సంతకము చేయలేదనియు తెలుపుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

హక్కారాలో గంగాజ్యోతుమిల్లునందు నివ్వంటుకొని 2 లక్షల నష్టముకలెను.

అలహాబాదు, గవర్నరు సర్ విలియము మారిసు గారు అలహాబాదులో నిన్న ఉదయము గవర్నరుపదవి స్వీకరించిరి. ఆస్తింపు చేయుచున్న సర్ సామ్యూలు బిడోనలుగారు తిరిగి ఆరికసభ్యత్వము స్వీకరించిరి. ఎస్. బర్నూ గారు కాకిరాజ్యములో ప్రత్యేకో. డ్యోగమునకు బోవుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

పాత్రికా లా రెన్సుగారు

కలకత్తా, డిశంబరు 1:— పార్లమెంటుసభ్యులగు పాత్రికా లారెన్సుగారు భార్యయు నేడు సరోజ్ బాయిని పరిశ్రామిక పాఠశాల యందు సన్మానమును బడసిరి. భారత స్త్రీలు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునకై పాటుబడుచున్నందుకు సంతసము డెల్పుచు, వారికి పురుషులుగూడ తోడ్పడుటను మెచ్చుకొనుచు లారెన్సుగారిసతి ఉపన్యసించెను. లారెన్సుగారు సన్మాన కర్తలకు కృతజ్ఞత డెల్పిరి. (అ. ప్రె.)

అక్టోబరునెల 27-వ తేదీన గ్రీన్ విచ్ నందలి నక్షత్రపరిశోధనశాలయందున్న గొప్ప తెలిస్కోపు సహాయముతో జ్యోతిష శాస్త్రజ్ఞుడు అంగారక గ్రహమును చూచెను. తెలిస్కోపును నమ్రముగ వెట్టుకొని చూచుచున్నప్పుడు ఈ ఛాయాపటము గ్రహింపబడినది.

బొంబాయి శాసనసభ

మంత్రివర్గపు పేర్పాటు

జయరామ్ దాసు దొలత్రాముగారి

అభిప్రాయములు

హైదరాబాదు (సింధు) నవంబరు 30:— తూర్పుసింధు మహమ్మదీయేతర నియోజకవర్గమునుండి శాసనసభ్యుడుగ ఎన్నుకొనబడిన జయరామ్ దాసు దొలత్రాముగారిని అసోసియేటెడ్ డు ప్రెస్సు ప్రతినిధి కలుసుకొని మట్లాడగా 1924 సంవత్సరములో వలెనే యీ సంవత్సరముగూడ హిందూదేశములో అన్ని శాసనసభలలోకంటె బొంబాయి శాసనసభలో మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుటకున్ని చిక్కులు కలవని చెప్పుచున్నారు. ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులను 7 భాగములుగా విభజింపవచ్చును. స్వతంత్రులు రిస్పాన్సివులు హైందవ జాతీయవాదులు కలిసి 25 గురు సభ్యులగుదురు. అప్పు డిద్దెపెద్దపార్టీయగును. కొన్ని శాసనసభలలో కాంగ్రెసుపార్టీవా రేమియు జోక్యముచున్న కొనునట్లుగా కనబడుటలేదు. ఢిల్లీయందు క్రిందటి మార్చిలో తెలుపబడిన నూతనవిధానము ప్రకారము మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుటకు తప్పక కాంగ్రెసు సభ్యులను పిలువవలసిన పని లేదు. మంత్రివర్గ మేర్పాటుకాకుండ జేయుటయే యిది వరకు స్వరాజ్యవాదుల విధానమై యుండెను. కాని యిప్పుడు కాంగ్రెసువారు చేయుపని తాముమంత్రివర్గపులకికరింప కుండుటయై యున్నది. కావున కాంగ్రెసువారు ముఖ్యముగా బొంబాయి శాసన సభలోను అభివృద్ధిపక్షమువారిచేమంత్రివర్గ మేర్పాటు గేయింపుటకు తోడ్పడుట మంచిదనిచెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

* * *

పార్టీల బలాబలములు

మహమ్మదీయులకు గల అవకాశములు

బొంబాయి, నవంబరు 30:— ఇప్పుడు బొంబాయి శాసనసభయొన్ని కలు దాదాపు పూర్తియైనవి. విశేషమైన మార్పులున్నవని చెప్పుటకు పిలుచెను. మహమ్మదీయులలో ముఖ్యముగా రాజధాని వారికిని సింధురాష్ట్రవాసులకును లోలోపలకొన్ని తగవులున్నను శాసనసభలో మహమ్మదీయులే బలముగలపక్షమని చెప్పవచ్చును. వీరు 28 మంది యున్నారు. వీరిలో ఒకరు రెస్పాన్సివు వారు. ఇద్దరు స్వరాజ్యవాదులు. అధికారపు ఓటుతో ఏపక్షముల కలయిక నైనను ఓపింపగలరు. కావున క్రిందటి సభలో వలెనే యీసభలోగూడ తమపక్షమునుండి వీరు ఇద్దరుమంత్రులకు బలముగా నుండువచ్చును.

మరిరెండు బలముగల పక్షములు స్వతంత్రులు స్వరాజ్యవాదులు. స్వతంత్రులు 17 మంది యున్నారు. స్వరాజ్యవాదులు క్రిందటిసభ రద్దగునప్పటికి 22 మంది అసోసియేటెడ్ సభ్యులు

అతోగూడ 38 మంది. ఇప్పుడు చాలమంది అసోసియేటుసభ్యులు రెస్పాన్సివుపక్షమునకు పోయియుండుటచే 18 మందియే యున్నారు. అంతలము చేపారకపోయినప్పటికిని స్వతంత్రులును స్వరాజ్యవాదులును కలియుట సులభము. నేషనల్ హెరాల్డు ప్రతిక తెలుపుచున్నట్లు ప్రభుత్వమునకు బలమైన ప్రతిపాదనకు మేర్పరచుటకు ఎన్నుకొనబడిన వారిలో స్వతంత్రులను కలుపుకొనవలెనని యొక యుక్తమును కలదు. బొంబాయినగరములో స్వరాజ్యవాదు లట్టిపక్షముతో కలిసి పనిచేయుట కంగీకారమును తెలిపియున్నారు.

రెస్పాన్సివు ట్రిక్స్. ట్యుమిద ఎన్నుకొనబడిన యిద్దరిని మినహాయించుగా బ్రాహ్మణేతరులు 12 మంది. వీరు తరువాత బలముగలవారు. కాని వీరిలో వీరికి కలహము లుండుటచేతను మదరాసులో నీపక్షము పూర్తిగా ఓడింపబడుటచేతను వీరికి బలము చాలుటలేదు. జాగ్రత్తగారి మంత్రివర్గముగూడ యేమగునో చెప్పజాలము. ఇతరపక్షములలో రిస్పాన్సివువాదులు 9 మంది, ఇండియన్ నేషనల్ పార్టీ వారిద్దరు. (అ. ప్రె.)

వైస్రాయిగారి సంచారక్రమము

అలహాబాదు, డిశం 1:— వైస్రాయిగారు అలహాబాదునకు బోవనున్న సంచారక్రమము పూర్తిగ ప్రకటింపబడినది. వైస్రాయిదంపతులు డిశంబరు 7వ తేదీ ఉదయము 8 గ. అలహాబాదుచేరి, హైకోర్టుజూచి ప్రభుత్వమందిరమునకుబోయి, అల్లూహా రానంతరము నైయినిబోయి, వ్యవసాయ ఫారము, గాజపనిజాతురు, సాయంకాలము ఫోర్టుజాతురు. రాత్రి గవర్నరుగారింట నిందు. 8 వ తేదీన మురసిపలు అడ్రెసు, పిమ్మట దర్శనములు మధ్యాహ్నము విశ్వవిద్యాలయముజాతురు. రాత్రి బాణసంచా జూచిన పిమ్మట రాత్రి 10-30 గంటలకు వెడలిపోవుదురు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రదేశ మంగళ్లు

ఆంధ్రదేశ మంగలిమంత్రులసభ సాలూరులో నేడు బౌదంపూడి రామమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద సభజేసి రాష్ట్ర నాయాసంఘ కార్యదర్శియగు సోన్నాడ వెంకటాద్రిగారిని (రాజమండ్రి) తమతరపున శాసనసభ్యునిగ నియమింప గోరుచు తీర్మానించిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ కార్యస్థానము కాకినాడకు మార్చబడెను గనుక ఉత్తరములన్నియు కాకినాడకు వ్రాయగోరుచున్నాను. గౌహతీ కాంగ్రెసుకు డెలిగేటు దరఖాస్తులు పంపుకొనుపారు డిసెంబరు 8 వ తేదీలోపుగా కాకినాడకు అందజేయగోరుచున్నాను.

పారుపూడి సత్యనారాయణ, మకాం, ఏలూరు. కార్యదర్శి, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘము.

సంయుక్త రాష్ట్రముల యెన్నికలు

మువ్వకముత్రులు గెలుచుట

అలహాబాదు, నవం 30:—ఇంతవరకు సంయుక్త రాష్ట్రముల కాసనసభలో హిందువులకుగల 36 స్థానములలోను స్వరాజ్యవాదులు 8 స్థానములనే సంపాదించిరి.

ఈ రాష్ట్రములో స్వరాజ్యవాదులు స్వరాజ్యేతులని చెప్పేవారు గలవు. స్వరాజ్యేతులలో ముఖ్యులై కవారు స్వతంత్రులు. వీరుగాక కొద్దికొద్దిగా మితవాదులు, భూస్వాములు, హిందూసభవాదులు, యూరపీయులు, విపక్షమునకు చెందని వారును కలరు.

ముత్రులు ముగ్గురును అనగా నవాబు మహమ్మదుయాన్ (సిరాటంకముగ) రాయీ రాజేశ్వరిబాబీ, ధామారురాజేంద్రసింగుగారు గెల్చుట మిగల ప్రశంసనీయుము.

బెన్గు ట్రిటిఫికేషన్ ఇండియన్ అసోసియేషన్ కు గల నాలుగుస్థానముల యెన్నికలు డిసెంబరు-2-వ తేదీన జరుగును. అప్పుడు ఇండియా కామర్సు ఛెంబరువారింకను ఒక సభ్యులెన్నుకొనవలసి యున్నది. నియోజకవర్గముల పట్టికలో కొన్ని పౌర బాటలుండుటవలన చెండు నామినేషనులు పనికిరానివైనవి. కాని జి.పి. క్రివెల్సన్ గారు సరిగా ఎన్నుకొనబడుటచే ఒకస్థానమే ఖాళీగానున్నది. సవరణజేయబడిన పట్టిక డిసెంబరు 9-వ తేదీన ప్రకటింపబడును.

ప్రత్యేకలండరి ఓట్లు కలిపిన దానికంటె గూడ చింతా మణిగారికి ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చెను. కొన్ని నియోజకవర్గములలో పోలింగు చాల యెక్కువగా జరిగినది.

డెహరాడూను మహమ్మదీయ నియోజకవర్గములో నూటికి 67 మందియు, జాన్పూరు రూరలు నియోజకవర్గములో నూటికి 73 మందియు టేరిల్లీ రూరలు నియోజకవర్గములో నూటికి 67 మందియు ఓట్లుపంగిరి.

బస్తీ మహమ్మదీయ రూరల్ స్థానములో గులాంహుస్సేన్ గారును సీతాపూరులో మంత్రి ధామారు రాజేంద్రసింగుగారును గెలిచిరి.

బనారసుజిల్లా నుండి ధామారు కపీంద్రనారాయణునింగారు గెల్చిరి. (అ. ప్రె.)

* * *

శాసనసభ

అలహాబాదు, డిసెం 1:—ఇంకనుసంయుక్త రాష్ట్రముల కాసనసభలో 27 స్థానముల ఫలితములు తెలియవలసియున్నది.

ఇంతవరకెన్నుకొనబడిన 74 గురిలో 13 మంది స్వరాజ్యవాదులు. 18 చోట్ల స్వరాజ్యవాదుల కపజయము కలిగినది. కొన్నిచోట్ల సెక్యూరిటీలుకూడ పోయినవి. ధరూకా బాదునుండి తీర్వారాజు (స్వతంత్రకాంగ్రెసు) గెల్చెను. ఓడిపోయిన స్వరాజ్య అభ్యర్థికి సెక్యూరిటీపోయెను. భులందవరు యీస్టునుండి నానకుచందు శర్మగారును పాజవాన్ పూరు మొరాదాబాదునుండి భగవతి సాహాయ ఛెదరుగారును గెల్చిరి. చెండుచోట్లను స్వరాజ్యవాదు లోడిపోయిరి.

మొరాదాబాదు రూరల్ స్థానమునకు సర్దారుసింగు (స్వతంత్ర కాంగ్రెసు) గారు గెల్చిరి.

జాకీసిల్లానుండి భగవత్ నారాయణభాగవత్ (స్వరాజ్యవాది) గారు గెల్చిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

బెంగాలు శాసనసభ

మహమ్మదీయేతర స్థానముల యెన్నికలు
పూర్తియగుట

కలకత్తా, నవం. 30:—పశ్చిమ రంగాపూరునుండి (మహమ్మదీయేతర నియోజకవర్గము) నాగేంద్రనారాయణ రాయీ (రిస్పాన్సివిట్టు) గారు బెంగాలు శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి 4055 ఓట్లువచ్చెను. వీరి ఎన్నికతో మహమ్మదీయేతర స్థానముల యెన్నికలు పూర్తియైనవి.

ఇప్పుడు సభలో స్వరాజ్యవాదులు 43 గురును స్వరాజ్యేతులు 14 మందియు నున్నారు.

మంత్రివర్గపు టేర్పాటు

బెంగాలులో మంత్రివర్గపు టేర్పాటులనుగూర్చి సంత్ర దండుటకై స్వతంత్ర మహమ్మదీయపక్ష నాయకు డగు డాక్టరు ఎ. సుహృదన్ గారు నేటి మధ్యాహ్నమున గవర్నరుగారిని దర్శించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

నా కిం చెప్పడును వసిగాదా?

ఈ ప్రకారము ఆత డెల్లప్పుడును చెప్పచున్నాడు. వాస్తవముగా ఆతడు జబ్బుగా నున్నాడు; అయితే అది ఆతని స్వయంకృతాపరాధమే. ఆతను తన రక్తము చెడునప్పుడు మిక్కిలి తాత్సారముగా నుండెను; అందుచే ఆతనికి నులభముగా ఏవ్యాధియైనను రావచ్చును. ఇప్పుడు కూడ ఆతను భోజనముచేయజాలడు. ఆతని శరీర మంతయు ఘోరమైన పుండ్లు, కురుపులచే నిండియున్నది; జీవితముచే ఆతను ఎట్టి సంతోషమును అనుభవించుట లేదు. ప్రతిదినము క్రుషెన్ సాల్టును పుచ్చుకొనునట్టి వారితో ఇతని పోల్చి చూడుడు. వారు ఆరోగ్యముగా నున్నారు; ఆ రోగ్యము గ నుండునట్లు ఆగపడుచున్నారు. వారిచర్మము మిక్కిలి శుభ్రముగాను, అందముగా నున్నది.

ప్రతిదినము మీరు (విచిత్రమైన పాదరు) క్రుషెన్ సాల్టు ఒక మోతాదు పుచ్చుకొనిన మీ రక్తమును, లీవరును (కారిజమును) మంచి ఆరోగ్యస్థితియందుంచును.

క్రుషెన్ సాల్టునందు స్వాభావికమైన ఆటు ఉప్పు లున్నది. సకల వ్యాధులకును మూలకారణమైన అపరిశుద్ధతను, చెడు వస్తువులను మీ దేహమునుండి పారదోలును. క్రుషెన్ సాల్టు మిమ్మును ఆరోగ్యవంతులుగా చేయును. వ్యాధులను మీ వద్దకు చేరనియదు; జీవితము నందు నూతనోత్సాహమును గలిగించును. మీరు బలవంతులుగాను, విర్యవంతులుగాను యుందురు. ఏ పనిచేయుటకైనను సిద్ధపడుదురు; మిక్కిలి ఉత్సాహముతో నుందురు.

ఒక బుడ్డిని కొని నేటినుండియే
ఒక మోతాదును పుచ్చుకొనుడు.
తేనీరులో కలిపి పుచ్చుకొనుడు.
రుచియుండదు.

Kruschen Salts

విచిత్రమైన చూరము

మహాత్మాగాంధీగారు

వార్దాలో నాయకులతో నిర్దాణకార్య క్రమము
సూక్ష్మిచర్చింతురు

కాంగ్రెసునకు బోవుట సందేహము

బొంబాయి, నవం 30:—గాంధీగారు డిశంబరు 3వ తేదీన అహమ్మదాబాదు విడచి వార్దాబోయెదరు. అచటనున్న సత్యాగ్రహశ్రమమును జూచుటకును విశ్రాంతిబొందుటకును బోవుచున్నారు. కాంగ్రెసునకు రమ్మని బలవంతపెట్టుకొన్నచో డిశంబరు ఆఖరువరకు అక్కడనే యుండదలచిరి. లేకున్నచో కాంగ్రెసు ప్రారంభమునవరకు అక్కడనేయుండురు. నేటు జమ్మాలంబజాగురు కోరినప్రకారముకొంచురుబహిష్కార వాదనాయకులు అచ్చటగాంధీమహాత్ముని కలిసికొని, నిర్దాణ

కార్యక్రమముగూర్చియు శాసనసభా ప్రవేశముపట్ల ప్రస్తుత పరిస్థితులబట్టి తమనైఖిరి మార్పుకొనవలసియున్నదియు లేనిదియు విచారించుట కంగీకరించిరి. చెండవవిషయమున కాంగ్రెసులో నేడేని తీర్మానమువచ్చినచో తాము ఏమిజేయవలసినదియుగూడ నాలోచింతురు. సి. రాజగోపాలాచారిగారు బజా జాగరిని బొంబాయిలో డిశంబరు 2వ తేదీన కలుసుకొని వార్దాకలసిబోవుటకు ఏర్పాటుజేసికొనిరి, అని నేటు జమ్మాలంబజాగురు పత్రికావిలేఖరికి చెల్చిరి. (అ. ప్రె.)

అఖిల భారత కాంగ్రెసుకమిటీ బెంగాలుసభ్యులు

కలకత్తా, డిసెం. 1:—నామినేషను కాగితములను పరిశీలించగా నీదిగవ సభ్యులు అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీకి ఎన్నుకొనబడిరి. శ్రీమతి ఊర్మిభాదేవి, శ్రీమతి హేమప్రభ రాజుందారు, మాలానా అబ్దుల్ షీత్ బాకీసయ్యుడు, మజీద్ బక్ష, మాల్వీ అప్రబుద్ధిస్ చాదుసీ, మాల్వీ వాహేచ్ హాస్సేక్ గార్లు. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయములు

హిందూదేశమున ముఖ్యముగ మాట్లాడు భాషలలో హిందీ బంగళా ముల తరువాత తెలుగు ఆధిక సంఖ్యాకులచే మాట్లాడబడుచున్నది. ఆంధ్రము మాత్రమే భాష గాగలవారు 210 లక్షలుగలరు. ఒకచెన్నరాష్ట్రమునం గల పనునొకండు ఆంధ్రమండలములలోనే 161 లక్షలుగలరు. తక్కిన ప్రాంతములలో 50 లక్షలు నివసించుచున్నారు. ఆంధ్రానియంతట 20000 గ్రామములు కలవు. గ్రామముల కొకటిచొప్పున జూచినను ఇరువదివేల గ్రంథాలయము లుండవలయును. లేకుంటేనే సర్వకొకటిచొప్పున జూచినను 600 గ్రంథాలయములైనను నుండవలయును. ఆంధ్రానియంతట గాంచి చెడిపోయినను 200 గ్రంథాలయములైనను లేనిచెప్పుటకు లక్షాసంఖ్యలములు కలుగుచున్నవి. చూచితేరా; దేశభాషలలో కల్ల డెలగులెన్నయనియు, ప్రాంతదేశముల ఇటాలియన్ అనియు పేరొందిన ఆంధ్రవాణిమొక్క జొర్రాగ్గము దుర్లభ. ఈ 200 గ్రంథాలయములలోనైనను సతీనములయు, ప్రయోజనకారకములను నూతనము లేవనబు నిర్మించుచు పనిలోనైనను సహస్రగ్రంథములకంటె నెక్కువ సంఖ్యగలవి ఏబదియైన నుండజాలవు. గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు మండలములలో మాత్రము 25, 30 చొప్పున గలవు. మిగిలినచో అత్యల్పముగ కలచని వేలకంటె ఎక్కువ కలరలేదు. ఈచుట్టికి కారణములు పారలంకారము, పేదటికము, గ్రామీణులు, పరపులకై తగవులాడుటలు, ప్రభుత్వ ద్రవ్యసహాయము లేకుండుట మొదలగునవి.

యునైటెడ్ కింగ్ డమ్, జర్మనీ, యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా, జపానుదీవులు, బరోడానంటి దేశములలో నూరూర వొక గ్రంథాలయ ముండునని నిస్సంశయముగ చెప్పవచ్చును. మనపాలకుల బ్రిటిష్ వారి దేశములలో గల గ్రంథాలయవా ప్రిసిటింది యొకిండుక విచారితము.

యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ గ్రంథాలయములు

అట్లు గ్రంథాలయములు స్థాపకములు: 1. సేవనల్ లైబ్రరీలు (సార్వజనిక గ్రంథాలయములు) 2. యూనివర్సిటీ గ్రంథాలయములు 3. బో (మాండలిక) గ్రంథాలయములు 4. కాంటి (తాలూకా) గ్రంథాలయములు సేవనల్ లైబ్రరీలలో లండను నగరమునందలి బ్రిటిష్ మ్యూజియమ్ లైబ్రరీ అడ్వాంట్ ట్యు లైబ్రరీ మిరల ముఖ్యమైనవి. వీనిలో మొదటిది ప్రపంచములో కల్ల మిరలగొప్పది. ఇయ్యది 1753 సంవత్సరమున స్థాపింపబడెను. దానిలో 160 మంది యువ్యోగముగలరు. సంవత్సరము మొత్తమువీడ 6 లక్షల రూప్యములు వేతనములకొంద యివ్వబడును. 80 లక్షల గ్రంథములు కలవు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునం చెల్లెలను ప్రకటితముగ గ్రంథములన్నియు కాపీరైట్ ఆఫ్ నమసరించి చేర్చబడును.

మదరాసునందలి గవర్న మెంటు కన్వెన్యూరైబ్రరీకి నిర్మితసతీయుంకిన నెంతబాగుండును! యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ నందలి యూనివర్సిటీ గ్రంథాలయములలో ఆక్స్ ఫర్డు, కేంబ్రిడ్జి, డబ్లిన్ నగరమునందలి మిరల ప్రసిద్ధములు. కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము, మద్రాసు, గుంటూరునంటి పట్టణములలో సర్వకళాశాలలు ఉండునని గ్రహింపవేడెడ. ఇట్టి గ్రంథాలయములకు ప్రభుత్వద్రవ్యసహాయ మధికముగ నుండుటయే గాక, ప్రజాహామమును విశేషముగ నుండును. అధ్యాపకులు, విద్యార్థులేగాక ప్రజాసామాన్యమును వీనియందలి గ్రంథములను నిరాఘాటముగా నుపయోగించుకొనవచ్చును. ఆలైబ్రరీలలో నానావిధ శాస్త్రీయ పరిశోధనలకు విశేషసహకారము లుండును. ఇట్టిమహాభాగ్యము నూతనప్రతిష్ఠిత మగు ఆంధ్ర సర్వకళాశాలగ్రంథాలయమునకు అచిరకాలముననే కలుగుగాక! సర్వకళాశాలకు సర్వాంగసందరముగ గ్రంథాలయములే ప్రధానాంగములగు నుండును. జ్ఞానార్జనమునకు పరిశోధనాశక్తికి ఎంతయు తోడ్పడగలవు. ఇక మాండలిక బో గ్రంథాలయములు, యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ లోనే 400 మాండలిక గ్రంథములు కలవని వింతగాదోయను. ఇవన్నియు ప్రజాసామాన్యమున కంబుబాటులో నుండునవియే! కొన్ని కొన్ని మండలములలో మిరల ప్రాముఖ్యమైన విశేష సౌకర్యములు గల గ్రంథాలయములు కలవు. ఒకగ్లాస్టో పట్టణమునందలి లైబ్రరీకి 12 లక్షల రూప్యముల ఆదాయమువచ్చునట! ఏటా 50 లక్షల సంపుటములను పకనార్థ మివ్వబడును. ఏమి వీరివిద్యాదరణము.

మాండెస్టర్ నందలి గ్రంథాలయమునకు 10 లక్షల రూప్యముల ఆదాయమువచ్చును. 80 లక్షల గ్రంథములు యివ్వబడుచుండును. దానికొంద మున్నది శాఖాగ్రంథాలయములు కలవు. క్రాయ్ డెస్ అను చిన్న మండలమొకటిగలదు. అందలి జనసంఖ్య 2 లక్షలుమాత్రమే. గుంటూరుమండలమునందలి జనసంఖ్యలో తొమ్మిదవవంతు ఉండునేమో! అట్టి క్రాయ్ డెస్ నందలి భాండాగారమునకు ఒకలక్షరూప్యముల ఆదాయమువచ్చుననియు, 150 వేలకుండికి గ్రంథము లందజేయబడుననియు, 10 లక్షల సంపుటములు పానార్థ మివ్వబడుననియు తెలిసికొనవలయు. దానికి తొమ్మిది కల్ల జనసంఖ్యగల గుంటూరుమండలము నందలి గ్రంథాలయము లన్నిటికైనను పదివేలరూపాయ లైనను ఆదాయము రావలదు. వేయిమందికైనను గ్రంథము లందజేయబడుతు. సంవత్సరము మొత్తమువీడ 4000 గ్రంథాలయములైనను పకనార్థ మివ్వబడుతు. ఇక కాంటిగ్రంథాలయములు కాంటియనగ తాలూకానంటి ప్రదేశము ప్రతికొంటియనును కేంద్రగ్రంథాలయము లుండును. ఒక్కొక్కచొవికింద శాఖానిలయము లెన్నియో ఉండును. గ్రంథాలయసౌకర్యములేని కుగ్రామములకు కేంద్రగ్రంథాలయపక్షమున ఆగ్రామములందలి జనలన్నులు పరిశ్రమలు, అభిరుదుల ననుసరించి వందల కొలది గ్రంథములు కొన్ని నియమములపై పంపబడును. భోగభాగ్యములు, స్త్రీ పురుషశిశువములకై యొలరకును గ్రంథము లందజేయబడును. కొన్ని చోట్ల గ్రంథాలయములలో శిశువులకు ప్రత్యేకసౌకర్యము లేర్పఱుపబడును. ఉపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయులు బాలబాలికలను వెంటబెట్టికొని వానిలో నుండు వివిధగ్రంథముల ప్రయోజనములకంటె చెప్పుమ గ్రంథకనాసక్తిని కలుగజేయుదురు. గ్రంథాలయములలో పెక్కింటి పత్రికాపతనమునకు ప్రత్యేకపతనము లుండును. స్థానికపత్రికలు దేశీయ, విదేశీయ దైనిక, వార, పక్ష, మాసపత్రికలు విరివిగా తెప్పింపబడును. మనదేశములోనుండు పెద్దపెద్ద పట్టణములందలి గ్రంథాలయములందైనను పేరునకైనను పదిపత్రికలు లభింపనేరవు. ఆయునైటెడ్ కింగ్ డమ్ లో గ్రంథాలయము లుండు వివిధప్రాంతములలో ముద్రింపబడి ప్రచురింపబడు సర్వగ్రంథములను పత్రికలును ప్రాంతీయములను. ఆ మాత్రములలో జరుగు బహిరంగసభలను, బహిరంగోపన్యాసములను సాధ్యమైనంతవఱకు గ్రంథాలయభవనములలో జరుపబడును. వివిధ శాస్త్రజ్ఞుల తమ ఆహ్వానించి ఉపన్యాసము ిప్పింపబడును. గొప్పగొప్పవారి జయంత్యుత్సవములు, పండుగలు, వేడుకలు, గ్రంథాలయముల గూడరగముకొంద జరుపబడును. ఆదేశము లందు గ్రంథాలయములు విరివిగా సౌధముగ నెలకొల్ప గలుగుటకు కొన్ని కారణములు గలవు. ప్రభుత్వమువారు గ్రంథాలయభవనములకు గ్రంథాలయసౌకర్యములకు గ్రంథాలయపోషణమునకు గ్రాంటుల నిత్తురు. ఇదిగాక స్థానిక సంస్థలు లైబ్రరీ సెన్ అనగా గ్రంథాలయపన్ను అనునది విధించును. వినను ప్రభుత్వ స్థానిక సంస్థల ద్రవ్యసహాయము అసంఖ్యాకములగు సీగ్రంథాలయముల కంతగా యుపకరిండు. విద్యాభిమానులు ధర్మశిరుడు శాశ్వత విరాళము నొసంగుటయులమున విశేషధన సహాయముచేయరు. ఆంధ్రా కార్మిజి అనుమహద్భాగ్యుడు ఇంచుమించుగా 8 కోట్లరూపాయలు చెచ్చించి 1500 గ్రంథాలయ

భవనముల నిర్మించి సార్వజనిక డాయెను. వైద్యకైవస లైబ్రరీ సెన్, అనునది 1919 సంవత్సరముననే పూర్తిగా ప్రవేశపెట్టబడెను. అంతకుపూర్వమే గ్రంథాలయవాస్తవి బాహుళ్యము గానుండెను. కార్మిజి వంటి మహాదారుల ధూరివిరాళములే కారణభూతములు. అమహానీయుడే గ్రామాంతరములందలి గ్రంథాలయములకు గ్రంథవిక్రయార్థమే మఱి మూడుకోట్లరూపాయలు శాశ్వతనిధిగ నేర్పించి భాషాదేవియును దీర్చుకొనెను. సామాన్యపట్టణములందును, పల్లెలందును గల గ్రంథాలయములలో నూటికి 85 వంతులు కార్మిజిగారి శాశ్వతవిరాళముల మూలమున నిర్మింపబడి మొదలగుచున్నవి. ఇదివఱకు వేర్వేరునబడిన 4 రకముల గ్రంథాలయములు గాక వాణిజ్యము చేయువారికిని, కార్మికులకును రసాయనాది శాస్త్రీయపరిశోధకులకును ప్రత్యేక గ్రంథాలయములు కొన్ని యందందు స్థాపింపబడియున్నవి. ఇందలిగ్రంథములు దేశములోనే ప్రాంతీయవారికైనను ధరభాస్తు పెట్టుకొనినవిదట కొన్ని నియమములనుసరించి యుచితముగా పంపబడును. చూచితేరా! యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ నందలి గ్రంథాలయద్యము వ్యాప్తికొంది విద్యను ఎట్లు ప్రోత్సహించుచున్నదో! ఆంధ్రానియొక్క విస్తీర్ణము 80 వేలచదరపుమైళ్లు. జనసంఖ్య 2 కోట్ల 10లక్షలు. యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ విస్తీర్ణము 121 వేల చ. మైళ్లు. జనసంఖ్య 460 లక్షలు అనగా యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ లో ఆంధ్రాని మూడింటి రెండువంతులు కలవనియు జనసంఖ్యలో కనీసము 50-వ వంతుమాత్రమైనను ఆంధ్రానిలో యుండవలదో! ఆ మాత్రమైనను నోచుకొనవలెను. కారణములు పారలంకారము, విద్యాభాగ్యత, ప్రభుత్వమువారి ఉదాసీనభావము, శ్రమంతులినాదరణము. ఆంధ్రానిలో కార్మిజివంటి ధనవంతులు లేకపోలేదు. ఎందఱు మహారాజులు, రాజులు, జమీందార్లు, వణిక్కిభామణులు, ఔధికారులు లేదు! విద్యాదానముతో సాటియెన్నది మఱొండు లేదు. పూర్వకాలమున తక్షశిల, నలంబ, విక్రమశిల, తంజావూరు, మధుర ప్రాంతములంగల గురుకులములందు గొప్పగొప్ప గ్రంథాలయములు గలవట. అట్టిస్థితి మరల వచ్చుగాక! విద్యాలయములకు, వైద్యాలయములకువలె ప్రతిగ్రంథాలయమునకు ప్రభుత్వము ద్రవ్యసహాయము తప్పనిసరిగా యిచ్చునటుల శాసనము లేర్పరచదగును. స్థానిక సంస్థలైన కావలసియుండిన 10 రూపాయల కొక అణాచొప్పున లైబ్రరీ సెన్ విధించుచు నూరూర విద్యాలయములనై గ్రంథాలయములు స్థాపింపవలయు. శ్రీమంతులగువారు విద్యను ప్రోత్సహింప సమకట్టవలయు. విద్యారీజిత ముగిసినపిమ్మట తరువాతప్రాయమునందు గ్రంథపతనమునకు జ్ఞానసంపాదనమునకు గ్రంథాలయములే తోడ్పడగలవు. గ్రంథాలయములు విజ్ఞానజ్యోతిని ప్రజ్వరిల్ల జేయును.

సింగంపల్లి వెంకటాద్రి, బాపట్ల.

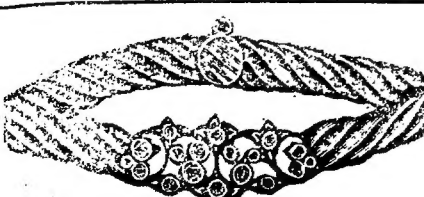
సి.కన్న ముక్తికం వెనివారివలన

చెన్నపురి ఎస్టేట్ డుథియేటర్ లో

దళావతారము

జనవరి మొదటి తేదీవరకు ప్రదర్శింపబడు

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి మంగళవారము, గురువారము, శనివారములోనున్న రాత్రి 9 గంటలకు
 పగటి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములోనున్న సాయంకాలము 5 గంటలకు
 నాలుగు యంగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణుడు అవతరించిన పది అవతారములను నాలుగు సంవత్సరములుగా
 ౫౫ యాదైవ రూపాయలు ఖర్చుచేసి తిరుగు చేయబడి నాలుగు గంటలలో జరుపబడును.
 టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రు. 3, 2, 1, అణాలు 8.
 C. CUNNIAH, Proprietor.

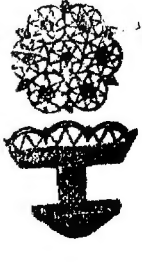

వివాహము మొదలగు శుభకార్యసమయములందు, మమ్ములను మరువకపోయి.

చిన్న వస్తువు మొదలు పెద్దది వరకు మావద్ద స్థాకులొనున్నది!! { తృప్తికరముగా నుండును !!! }

మావద్ద సాదా బంగారుఉంగరములు, పువ్వురాగములు, కెంపులు పొదిగిన ఉంగరములు, తోడులు, మాట్టలు, వంకీలు, బిడ్యాణములకు కావలసినమోపులు పలురకముల చేతిగాజులు, గొలుసులు, బేసరీలు, ముక్కుపువ్వులు, నాగరలు, మల్లెమొగ్గలు, రోజాపువ్వులు పెండ్లెంటులు, బహుమానపత్రములు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. సీమవెండికి, సవరంబంగారుకు, మేలైన పువ్వురాగములకు, కెంపులకు, పూచీ నిచ్చెదము. నగల విషయగులూ ఏనవాయము కావలసినను చేసెదము.

1842 తృప్తికరముగాలేనిచో ధీకము వాపసిచ్చెదము. ఒకదఫా మానమృతమును చూడగోరెదము. (5)
 ఉమ్మి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ, ఏలూరు

తీర్మానములు

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము

మొనరికంటి తిరుమలరావుగారు

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ తీర్మానము గతసంవత్సరము బందరుసభలో అంగీకరింపబడినదనియు రాజభక్తి ప్రమాణమును గైకొనుటకును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానము నామోదించుటకును ఎట్టి పరస్పర వైరుధ్యము లేదనియు కాననసభలోనికి వెళ్లుచున్న మన యానశ్చేతము బ్రిటిషు వారినుండి స్వాతంత్ర్యమును బడయమని వాగ్దానము గావించి యుండలేదనియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును లోన నలసరాజ్యము లన్నియును తమ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుకొనుచున్నవనియు బిగ్గిరి. "నిన్న గాక మొన్న ఇంపీరియల్ సమావేశములో ఒకజాతి ఒకే సాంప్రదాయము ఒకే సంఘమునకు జేరిన వలసరాజ్యములవారే మాకు సామ్రాజ్య మక్కర్లేదు" అని జెప్పుచుండ మనకీ ప్రభుభక్తి ప్రమాణములు కాననసభ్యత్వము లడనవుచునని భయపడ పనిలేదు. 150 సం॥ లనుండి బానిసత్వములో మునిగియున్న జాతి నేడు వలసరాజ్య స్వాతంత్ర్యముంపై చాలునని జెప్పికొనుటలో అర్థమగుదా? ఇదివరలో కాంగ్రెసు మతమునందు "జామినియట్ ప్రేటు" అను పదమును దీసివైచి స్వరాజ్యముని నిర్వచించియుండలేదా? ఆ స్వరాజ్యమును పదమునే విన్నవముగ అసందేహముగ నిష్కర్షగ నిర్వచనము గావించవలయునని కోరుచున్నాము. ఇంపీరియల్ సమావేశముజరిగ వారముదినములైనను గాలేదు. రెండు కోట్ల ఆంగ్లముహూజల భావిశీతిని నిర్ణయించుట కీమహాసభ కూడినది. ఇంకేగాక రేపు కొలచినదములలో కాంగ్రెసు మహాసభ కూడనున్నది. 1919 సం॥ మాంటెగ్యూ సంస్కరణ చట్టములో బ్రిటిషువారు మనయర్హతను పరిక్షించి స్వరాజ్యము చుట్టుకూ లేదాయని విచారణ గావించుటకు మన నొసటగల వ్రాతమంగీకరించురా? లేక మేముగూడ "నేడెంతటి బలహీనుల మైయున్నను, నేడెంత వికమత్వ విహీనులమైనను కిరి కోట్ల భారతీయులను ఇక నేమాత్రము నిరంతర దాస్యమునందు ప్రుగ్గియుండజాలరు. ఒకజాతి వేరొకజాతి నాచియుండుట కిక పొసగు" అని మనఉద్దేశ్యమును నిర్భయముగ చాటెదరా? దేశపరిస్థితుల ననుసరించి మనవిధానముల మార్పు జేసుకొననగును గాని మీ సంగకల్పము విశాలముగనుండ నక్కర్లేదా? ఈ దినము నేను నాప్రాణము నర్పింప నిద్దముగ నున్నాననిన అది "జామినియట్ ప్రేటు" (అఫినివేరొజ్య స్వాతంత్ర్యము) కొరకేనా? డివెలరా, మాక్స్మిస్టీ, మైకేలుకాన్స్టు గారిబాల్డిగారు కష్టముల ననుభవించుచు స్వగృహకు దెచ్చుకొనుడు. మన యాశయముమాత్రము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని స్పష్టము జేయును. గమ్యసానము నిపుడు జేరకపోయినను పొగిరిగినంత వరకు పోదుము. అంతమాత్రముచేత మన ఆశయమును పడవేలి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు దానానదాకుడై వెళ్లిన బర్మాను ముజూరాజు మన ప్రతినిధిగాడనియు, మనభావమునందు మన నముజేయునట్టి, మననోటితో ఉచ్చరించునట్టి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే మనయాశయమని కాంగ్రెసుద్వారా చాటుచున్నామని తన తపశ్శక్తి ఫలించునా దా యాశయ మీడేరునని ప్రవచయమునకు చాటుకొను. సందేహపరిస్థితులందే బందరులో నిరుడు ఉత్సాహముతో తీర్మానము నామోదించియుండ ఎన్నికలందు జయముగలిగి దేశమధ్య దత్తుత్సాహము ప్రబలియుండునపు డీ తీర్మానము సంగీకరించుట కాజ్ఞేయమి? వలసరాజ్యములకా రందరు సామ్రాజ్యమునుండి విడిపడి పోవుచుండ మనగలి ఆలోచించునాకే లేకుండ ఇకనైనను మన నిశ్చోద్దేశమును వేరీబుచ్చకుండుట పొడిమా? కావున మహాజనులారా! తీర్మానము నామోదించవలసినదని బిగ్గిరి. (హ్రస్వ స్వములు)

టి. ప్రకాశంపంతులుగారు

తీర్మానమును ప్రతిపూలముగ మట్లాడుచు ఈతీర్మానము ప్రతిఘటింపవలసినది కాదనిరి. మనమిపుడు చేయబోవు పదమియో ఆలోచించుకొనవలెను. "జామినియట్ ప్రేటు" అను పదమును దీసివేసి "స్వరాజ్య" మను పదమును కాంగ్రెసు వారిదివర కవలించినారు. ఈ "స్వరాజ్య" పదమునకు వ్యాఖ్యానము జేయవలసిన యవసర మేమిగలిగినో నాకు బోధప

డుటలేదు. ఈపదమును మార్పుటకు కారణమేమి? శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యగారును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గాన లయననియే జెప్పుదురు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మక్కర్లేదని మేమెవరము గాని జెప్పుచుండుటలేదు. ఈమధ్య లజవతిరాయి గారు స్వరాజ్య పక్షమునుండి వీలిపోయి యథోచిత సహకార వాదులతో గలసి స్వరాజ్యవాదు లాస్తులతో గలసి బ్రిటిషు ప్రభుత్వముపై కుట్రజేయజూచుచున్నారని ప్రకటించగ మో తీలాలు పెహ్రూ, "ఫార్వర్డు" పత్రికలు బహిరంగముగ రుజువుజేయవలసిన దని సవాలుజేసెను. కాంగ్రెసులో ఇంతవరకును స్వరాజ్యపక్షముతో గలసి పనిజేసి నేను యథోచిత సహకారపక్షముందు గలసి ఉద్యోగముల నాశింపవలసినదిగ గోరుచు లజవతిరాయిగారును, ఇంతవరకు కాంగ్రెసు చెప్పినచోప్పున నడచుకొనుచు నేడు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు ప్రతిగ హిందూ మహాసభాభ్యర్థులను పెట్టుచు మోక్షవాగ్దానము ప్రస్తుతముండెడి కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకే సమ్మతింపకుండునట్టి దీనిని మార్చి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని తీర్మానించుట కవసరమేమి? అది ఎంతవరకు ఉచితమో ఆలోచించుడు! సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునైన భయపడువాడను గాను. ఆయభిలాషయుంపైన తప్పు గాదు. స్వాతంత్ర్యముకొరకు కుట్రచేసెనె మనిన నేరముగాని స్వాతంత్ర్యము మాయాశయ మనిచెప్పిన నేరముగాదు. కాని మనము గొపాతీ కాంగ్రెసులో చేయవలసిన భావికార్యక్రమ మేమియో ఆలోచించవలయును. ఒకవంక మంత్రివదలనంగీకరింతుమని తీర్మానము జేబోవుచుండగ దానిని ప్రతిఘటించు విషయము నాలోచించక సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము స్వరాజ్య మాయని చర్చించు లెంతసమంజసమో యాలోచించుడు! స్వరాజ్య మను పదముతో తృప్తిజెందియుండుట కవకాశములేదా? మనదేశమందు మనము నివించుటకు హక్కులేదని ఎవరును జెప్పజాలరు. స్వరాజ్యమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మని అర్థము జెప్పుట కీదినమున అవసరమేమియులేదు. ఈ తరుణములో నీ తీర్మానమును దెచ్చుటయు యుక్తముగాదు. ఈ తీర్మానమువలన కలుగబోవు లాభములేదు. స్వరాజ్య మను పదమే స్వాతంత్ర్య మను అర్థము నివ్వగలదు. కావున ఈ తీర్మాన మనావశ్యకమని బిగ్గిరి. (హ్రస్వ స్వములు)

బాలసుబ్రహ్మణ్య గుప్తగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ఈ తీర్మానము ఇదివరలో బందరు సభలో అంగీకరింపబడినదనియు, ఏ దేశీయునకుగాని స్వరాజ్యహక్కు జన్మహక్కుని సర్వజనాంగీకారమైనదనియు స్వరాజ్యమనిన గూఢముగ నుంచుటమాడవలయుబ్రిటిషుసామ్రాజ్యములోని వలస రాజ్యములవారు మొనమున్న నే సామ్రాజ్యమునుండి సంపూర్ణముగ విడిపివలెనని పోరాడుచుండ ప్రభుత్వమునకు దానానదాకుడైన బర్మాను ముజూరాజుగారు మనకు నాకుమాత్ర ప్రతినిధియై మనదేశమున కవమానము దెచ్చి పెట్టిరి. ఆసియాదేశజనులెల్ల కొల్లకొట్టుకొని తినుటకై పాశ్చాత్యదేశము లన్నియు తలపెట్టియుండు నీరుగుములో మనయా దర్శనమైనను స్పష్టముగ వెల్లపింపజాలని భీరువులగుటయు క్రమముగాని మనవిజేయచున్నాను.

వి. యల్. శాస్త్రిగారు

తీర్మానమునకు న్యతిరేకముగ మట్లాడుచు తీర్మానమును ఆక్షేపించువారు అనుమలవాదుల ఆశయములతో భేదించు వారు గాని నమ్ములేననియు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాయము నకు విరోధులనుట భ్రమయనియు, స్వరాజ్యమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మని నిరూపించుటచేత నష్టములు గలవనియు ఇందు చేతనే దేశనాయకులుగూడ దీనిని కాంగ్రెసులో లోనివేయుచు వచ్చినారనియు బిగ్గిరి. మన రాష్ట్రీయసభవారీ తీర్మానము అంగీకరించుటవలన మనకుగల లాభము లెన్నియని ఆలోచించవలెను. మన నాయకులందరు విశేషముగ ఆలోచించిన స్వరాజ్యమే ఆదర్శమని జెట్టినారు.

స్వరాజ్యము గావలయుననునపుడే గొప్పగొప్పనాయకు లందరును మనతోగలియుటకు వెనుకముందు లాలోచించుచుండ ఈతీర్మానము సంగీకరించిన వారివిషయమేమి? (ప్రశ్నోత్తరము, పోలేపాతారు అని సభలో శ్రీకా. సత్యనాథంపంతులుగారు యాశయ తీర్మానము నుపపాదించెను. అట్టి కనీసపు కోరికయే

1925 సం॥ సెప్టెంబరు మాసములో గావించిన యుపపాదన ఈమధ్య కాననసభా బహిరంగ మను జరిగినను నేటివరకు దానిని ప్రభుత్వమువారు సకలపరుప లేదు. అట్టి ప్రభుత్వమువారు మనము స్వరాజ్యము కావలయునని కానితముపై తీర్మానము గావించినంతమాత్రమున లక్ష్యముజేయుదురా? 1921 సం॥లో కాంగ్రెసునందు లక్షలకొలది సభ్యులుండిరి. నేడందరుగలరా? బ్రిటిషువారింతమాత్రమునే స్వరాజ్యము నొసంగబోరు. ఈ ప్రభుత్వమువారితో ఆచరణవలన పోరాడవలెనుగాని మాటలు, తీర్మానములచే ఎదుర్కొనజాలము. నేటికిని కాంగ్రెసులో స్వాతంత్ర్యమును కోరువాండెందరోగలరు. ఈమహాయజ్ఞ మందు కిరి కోట్ల ప్రజలు ఏకగ్రీవముగ పనిజేయవలసియున్నది. అందుచేత ఈ తీర్మానమును అంగీకరించి దేశములో మనవంజెడి మార్పు కల్పింపబడు. (ఏమి రగ్గడు అని కేకలు) కావున తీర్మానము సంగీకరింపవలసిన బిగ్గిరి.

వటేలుఖానా రామారావుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి

గిద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

తీర్మానముపై మట్లాడుచు స్థానిక పురపాలక సంఘపై జాతీయపతాకమును స్థాపింప శక్తి లేక యున్నామనియు, చిన్న పురి కార్మి కేషనుపై స్వరాజ్య పతాకమును నిలుపుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిఘటించిననియు, ఇయ్యది ప్రజలలో అంతర్భేదములు, కలరలు, లేనికారణమేయనియు, అట్టితిలో స్వరాజ్యమును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని నిరూపించుటలో అర్థమైతనియు, స్వరాజ్యపదము నిర్వచనరూపమున నున్నదనియు, ఏసమయమున కనుమలమును అర్థము ఆ సమయమునకు తీసుకొనవచ్చుననియు, ఐకమత్యవిహీనులమై పోరాడుకొను నీదినములలో కాంగ్రెసు మహానాయకులచే నిర్ణయింపబడిన తీర్మాన స్వరాజ్యపదమును నిలుపుట యుక్తమనియు, మాటిమాటికి ఆచరణలేని తీర్మానములు గావించుటవలన ఉపయోగము లేదని బిగ్గిరి.

దువ్వూరు సబ్బయ్యగారు

వివర దేశభాంధవి దువ్వూరి సబ్బయ్య, మహాపాక రంగయ్యనాయుడుగారు తీర్మానమున కనుమలముగను, కందాళ సర్వేశ్వరశాస్త్రి, సి. రాజగోపాలా చారిగారు తీర్మానములకు ప్రతిపూలముగను మట్లాడిరి. (రాజగోపాలాచారిగారి ఉపన్యాసము వేరొకచో ప్రచురింపబడినది.)

అభ్యర్థులు

ఈ సమయమున "ఈ యంశమును విశదీకరింప వలయు" యంశమును చర్చింపవలసినదిగ" ఉపపాదన గావించుచు తీర్మానమునకు అనుమల ప్రతిపూలవాదు లందరును స్వాతంత్ర్యమునే కోరువారనియు, దేశమునకుగాను ప్రజలును నైన ఈనాడు ధారపోయుట కెంతరు సంసిద్ధులగులలో స్థిరపడినదనియు, స్వరాజ్యపదమును నిర్వచించునలెనా లేదా యను విషయములో మాత్రము ధౌధాక్షిప్తాయులనియు, రాజగోపాలాచారిగారి యుపన్యాసమును వినివలసినదనియు, నింతటితో విరమించుటయే యుక్తముగ లోచుచున్నదనియు, అందుచే మహాత్మ్య గాంధీగారి కోర్కెనగుడ మన్నించినవార మగుదున్నామనియు, స్వాతంత్ర్యము కనలేనని జెప్పుటలో అందరు ఏకాభిప్రాయులై యున్నారనియు బిగ్గిరి ఉపపాదన గావించిరి.

ఈ యుపపాదనకు కొందరు ఆక్షేపించిరి. చివరకు ఉపపాదన నోటుమరెట్లుబడి అధిసంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడెను. పోయె కొనగ తీర్మానమునకు 71 అనుమారు, 80 ప్రతిపూలరుండుటచే ఉపపాదన వీరిపోయి తీర్మానముపై వరల చర్చ ప్రారంభింపబడెను.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య కందులుగారు

హ్రస్వములు చెలగ లేచిమట్లాడుచు దేశములో సమస్తజాతులను స్వాతంత్ర్యము నభిలషించుట సహజమనిబిగ్గిరి. కాని అట్టి స్వాతంత్ర్యాభిలాష ఎంతవరకు సకలముగాగలదో, బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో ఏమిదమైన సంబంధమునలేక ఇతర స్వాతంత్ర్య దేశములవలె స్వేచ్ఛను బొందుటకు శక్తింతులమైయున్నామా లేమాయనువిషయమును ఆలోచించవలెను. స్వాతంత్ర్యాయము సుండుకొననచ్చును. ప్రజలు భావదాస్యమును వీడి, మానవునకు సహస్వత్వమున స్వాతంత్ర్యమును గోరవలెను. అట్లు స్వాతంత్ర్యాభిలాషనుగూడ కేమాత్రమును మనోదార్పణముండరాదని గాంధీమహాత్ముడును చెబుచున్నాడు.

వాడే స్వరాజ్యమును మార్చుటకు సమర్థుడనైతే. ఆదర్శ ముగమాత్రము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నుంచుకొనవచ్చును. ప్రజల మనోభిరుంధుల దాస్యభావములను పోగొట్టవచ్చును.

“ఇంపీరియల్ సమావేశ విషయములో మీయభిప్రాయమును” యొకరు ప్రశ్నించెరి.

పంచులుగారు మాట్లాడుచు ఆవిషయములో తాము ధీమా కీర్తి యలము గావించియు, కేవల స్వత్రప్రసంగములను భీములేకయు, అందుగ అంకాశముచేసిన తామే ముంజువేసియుండెడి వారనియు, కాని పనకరితులను చూగ గమనించి నమనుకొనియు, చలరాజ్యములకు కార్యనిర్వహణ శక్తి మనకేపును లేవనియు, ఇప్పటికే కాంగ్రెసులో ఎన్ని యోచికిల, భిన్నాభిప్రాయములు గలవనియు, కాంగ్రెసు దుర్బలముగ నున్నదనియు వికాసత్యమునకు భంగము కలుగ జేయరాదనియు, సాధనములో కాంగ్రెసు క్రితును మార్చు గోరుట సహజముగావనియు, కేవలము ఉత్సాహమువలన కార్యసాధన గాబలననియు కాంగ్రెసుక్రితు నింతవర కెవరును మాన్యుజేయజాలక పోయిననియు బట్టిరి.

అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు

తీర్మానము బలపరచును గతసంవత్సరము బందరులో ఈ తీర్మాన మంగీకరింపబడినందున నాటికిని నేటికిని తీర్మానమును త్రోసివేయకగిన మార్పు లేమియు లేవనియు, మీదు మిక్కిలి బ్రటిషువారికిను ఫిష్ట్యుకరించుకొని భాంతియాశము ముల పట్ల ఆలస్యమును జూపుచున్నారనియు, పూర్వముకంటె దేశమునందు తాము మినుముడించినవనియు, దేశముస్వాతంత్ర్యముకొరకు ప్రయత్నములు చేసిన ఆంగ్లదేశమును ఆంగ్ల నాయకులను వెనుదీయవలయు, కాన్సిల్లోనికి జోయిచేయగల దేమియు లేవనియు, డైరెక్టు పెర్సనలను ప్రాజాములర్పించుట జలనో స్వరాజ్యము రాగలదనియు, కావున ఈ తీర్మానముల నంగీకరింపవలసినదిగ గోరిరి. —పిదప నీ రాత్రికి సభ ముగింపబడెను.

సాంబమూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

మరునటి ఉదయము (30-11-26) మహాసభ తిరిగి సమావేశమైనపుడు శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు తమ యువస్వాసమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడినవారికి సమాధానమొసంగిరి.

“సక్రమ పక్షముచే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించ వలయు నను కాంగ్రెసు మతము కాంతి సక్రమపక్షముచే స్వరాజ్య సంపాదనముగ కాంగ్రెసువారిచే మార్పు చేయబడ ననియు భావించియు స్వయంస్వరాజ్యకాలము సభిజేసింపమను ప్రతిజ్ఞను గావించియు, కాంగ్రెసుముల నిశ్చయించియు అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యమును స్వరాజ్యముగ మార్చినపుడు విసెంటు, సురేంద్రచాంద్ డెస్సే, శ్రీనివాసశాస్త్రి మొదలగు వృద్ధులు మిగుల కీతిజేసి రనియు బట్టిరి. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో నుండిన అధినివేశ రాజ్యము లన్నియు సామ్రాజ్యము నుండి విడిపోవుచున్నవి. అట్టితేలి భారతదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము లో నుండుట వలన నా గ రి క త, విశ్వ ర్య ము, వాణిజ్య ము, జాతి గౌరవ మే మాత్రమును సంరక్షింపబడజాలననియు, అట్టి యీ నిరుపయోగమున సామ్రాజ్యమునుండి చీలిపోయి కావలయుననిన, బ్రిటిషువారి దుశయములతో మన మేకీభవించిన పిమ్మట పార్టు గలుగజేసికొనవచ్చు ననియు, ప్రస్తుతము బ్రిటిషువారియొక్కయు మనయొక్కయు ఆశయముల కేమాత్రము అన్యోన్యత లే దనియు, తెల్లజాతుల అధికారమును, విశ్వర్యాభివృద్ధి వారి దృష్టిలో నుండు ననియు, తెల్ల నల్లజాతులకు గొప్ప వైతిక యుద్ధము రానున్నదనియు బట్టిరి.

తీర్మానమున కిపుడు గల అగత్యము

ఈతీర్మానము నిపుడే చేయట కావశ్యకత గలదు. ఏ మన, చలనరాజ్యముల కెల్లను స్వాతంత్ర్యము నొసంగవల నని కాగితములు వ్రాసికొని భారతవర్ష స్థితిని మాత్రము 1919 వ సం॥ నందలి సంస్కరణపట్టిమే చాలానవి నిర్ణయించిరి. మన తరపున సమావేశమునకు వెళ్లిన బర్నావ మహారాజు గూడ ఇం డుల కంగీకరించి సంతకము జేసిరి.

1920 సం॥లో మనము గావించిన మహాత్మాగము, శాంతిసమరమంతయు పవైపుపోయెననియు, బట్టిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము ఆదర్శముగ నుండిన ప్రభుత్వక్రిపరాయణులు గూడ కనగో గలిసి యుండుటకు పిలుగలదని మనవారు తలంచుచున్నారు. స్వరాజ్యమునుపదము సందిగముగ నుండి పెక్కిల అగ్రములను తా నొసంగుచుండుటవలననే మంత్రిపద వుల నంగీకరించుటయు స్వరాజ్యమనే అనుకొనుటకు తా

నొసంగుచున్నది. ఎవరియిష్టము వచ్చినట్లుల వా రాయర్థమును గా విం చు కొ ను చు న్నారు. సి. రా జ గో పా చారిగారు చెప్పినట్లుల స్వరాజ్యమనిన సామాన్యజనుల కెల్ల రకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మనియే వారి యర్థము. 100 కి 90 వంది గల జనసామాన్యముయొక్క అభిప్రాయము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమై యుండు బహుజనాభిప్రాయము ననుసరించి, ప్రజాశయమును స్పష్టముగ దెలుపవలసినదనియే కోరుచున్నాము. (హృద్ స్పందనలు) ప్రజల యభీష్టమును నెరవేర్చవలసిన బాధ్యత మనపైలేదా? మనము నీరసస్థితియందున్నాము గాన ఈతీర్మానమును గావించుట కిది యచనుగాదని దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు పోక్షియుండిరి. నీరసస్థితియందు బడి యుంటిమని ఎల్లప్పుడు మన విరవాదసోదరు లనుచునే యు న్నారు. 1919 సం॥ నందే విరవాదులు జాతి బలహీనస్థితియందున్నదని పట్టిరి. రాజకీయపరిస్థితులందు కలత లేన్నట్టికిని లేకుండబోవు. ఆనాడు బెసంటు బెసెమ్మన్ననూరు గాంధీ మహాత్ము డెదుర్కొని ఏవిధముగ ప్రతిఘటించిరో అటులే ఈరోజుమగూడ ప్రతికూలు రుండకలేవదు. నేడు స్వరాజ్య పక్షమునకు లాలాచీ, మాల్వాగారులు ప్రతికూలురుగా నుండ లేదా? కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ యొనపుడు, ఆకాంగ్రెసు అదేశము వచ్చిన పుడు వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు సి. రాజ గోపాలాచారిగారు కాంగ్రెసులో చేరి పని చేయలేక పోయిరి. నేను వెళ్లి వెంకటప్పయ్య పంతులుగారిని స్వయముగ ప్రార్థించితిని. “కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ విధి. మీరు వచ్చి కార్య భారమును గైకొనుడు” అని కోరిక పంతులుగా రందులకు సభలో తీసుకరావల దని గోరిరి.

అధ్యక్షులు :—అయ్యా! అది ఆంతరంగికముగ వ్యక్తులకు సంబంధించిన విషయము. మీరు వెంకటప్పయ్య పంతులు గారితో జెప్పుటయు, మీకు వారు సమాధానము లొసగుటయు సభలో తీసుకరావల దని గోరిరి.

సాంబమూర్తిగారు :—మాట్లాడుచు గాంధీగారి కేరు నుపయోగించి రాజగోపాలాచారిగారు మాట్లాడుట కధ్యక్షులంగీకరింపజాలరు. కాంగ్రెసు ఆజ్ఞ ఇచ్చినపుడు వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు దూరముగ తొలగియుండుట పంతులుగారు తప్పు జేసిరి—పెద్దలైన పంతులుగారికి నమస్కరించి చెప్పుచున్నాను. మనలోని కొందరు పెద్దలు తాము ఓటునిచ్చుట మానివేసి ఇతరులను కొందర నివ్వకుండజేసిన విషయము నే నెరుంగుదును. (గాంధీగారుగూడ అట్లు జేసివారని సభలో యొకరు) మంత్రి పదవులు పుచ్చుకొందమని జెప్పు, లాలాచీ మాల్వాపండితులకును, మంత్రిపదవులకురలేదు. కానసభలకు వెళ్లవచ్చునని జెప్పు ప్రకారంపంతులుగారికిని, కానసభలకే వెళ్లరాదను వెంకటప్పయ్య పంతులుగారికిని సమాధానము గడురుట అసంభవము. దేశములో త్యాగశక్తి గలిగినపు డేపలువిధభావములందు ను గల కళంకమంతయు దహనమైపోగలదు. అంతేగాక సంగులు, రాజీనామాలు జేసినంతమాత్రమున ఏమిప్రయోజనములేదు. దేశమునందు రాజకీయపక్షములను కలసి పనిజేయవలయుననిన ఈ అంశులబొంతలు పనిజేయవు.

త్యాగపూరిత కార్యక్రమ మవసరము

త్యాగపూరితము కార్యక్రమము దేశము ఎదుట బెట్టిన గాని వికాసత్యము చేపూరజాలదు. కాననోల్లంఘనమే అట్టి పరిస్థితులను దేగలకార్యక్రమము.

వామిత్తులనేకులు “మనకాయుధములు, ఫిరంగులు లేవు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మెట్లువచ్చు”నని బట్టిరి. (“అట్లు చెప్పలేదు” అని యొకధ్వని) శాంతి సక్రమమార్గములచే స్వ రాజ్యమును సంపాదించబడిననో అట్టి శాంతిమార్గములచే తనే స్వాతంత్ర్యమునుగూడ సంపాదించగల్గుదుము. లోకకళ్యాణముకొరకై, భారతవర్ష ము ప్రపంచమునకంతయు నొక ధర్మ సందేశ మొసంగుటకుగాను భగవానుడు భారతవర్ష మును ఆయుధవిహీనగ విచిత్రపరిణామము గావించినాడని నేనమ్ముచు న్నానుగాని బ్రిటిషువారు మనల నిరాయుధులుగ జేయలేదు. (వినుడు, వినుడు, హృద్ స్పందనలు). మహారుఘులు జననమందిన ఈ పుణ్యభూమియే. ఈ సూతన శాంతిసందేశమును ప్రపంచమునకు ప్రకటించుట కేర్పరుపబడినది. మీ భావదాస్యమును తొలగ జేయవలెను. సందేహములను దేశముకొరకు అర్పించి స్వరాజ్య మును బడయవలెనని పట్టుబట్టిన బ్రిటిషువారిని చంపి వారిశవ ములపై మనము రాజ్యమును నిర్మింపబనిలేదు. వారి హృదయ ములలో నుండి ద్వేషము, అనూయలను ప్రేమతత్వముచే నశింపజేయవలెనని ప్రయత్నించుచున్నాముగాని వారి దేహము లను నశింపజేయవలయునని గాదు. ఇదియే మానవునియందుండు అద్భుతశక్తి. బ్రిటిషువారి హృదయము నాకర్షించి, వారి హృదయపరివర్తనమును గావించి మనము రాజ్యమును నెలకొల్ప వలెను. ఆయుధములు మన కక్కరలేదు.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు మాట్లాడుచు ఆచరామోగ్య మగు కార్యక్రమము(Practical programme)యొకటి లేని దే మనము ముందుకు వెడలరాదనియు, గాంధీగారు అట్టికార్యక్రమమును తయారుజేసి ముందుకు నడచెననియు బల్కియుండిరి. కంటికి కనుపించు సాధనములుగాక సూక్ష్మదృష్టికి గోచరించు భావనిర్మాణ మొకటిగలదు. రొలుతుచట్టమును ప్రవేశ పెట్టినపుడుగాంధీమహాత్ముడుభావనిర్మాణమునగనిపెట్టిరేగాని ఆయుధములు లేవు. శాంతి ఉచ్చయమునకు గావలసినది మానసికదీక్ష, భావవికాసము. 1920 సం॥ లో దేశమునందొకకార్యక్రమము గలదా? బ్యాల్లీ తీర్మానానంతరమే నిర్మాణకార్యక్రమము ప్రవేశపెట్టబడినది. నిర్మాణ కార్యక్రమము పూర్తి యైనగాని దేశములో నీ శాంతివిప్లవము కూడవని నేను నమ్ము వాడనుగాను. దేశ మెల్లప్పుడు సిద్ధముగనే యున్నది. దాస్యము లో మునిగియున్న జాతికి కార్యక్రమమేమనిన పాలకులకాననముఅను నిరంతర ముల్లంఘించుటయే. (వినుడు వినుడు) కాననోల్లంఘనమే దేశమునందలి కార్యక్రమము. అదియే ఆచరామోగ్యమైనది.

మహాత్ముల కయిష్టమా?

రాజగోపాలాచారిగారు గాంధీమహాత్మున కీ తీర్మానమును గావించుట కిష్టములేదు. కాబట్టి చేయవచ్చని జెప్పిరి. ఏ విషయమునందును గాంధీగారి కేతును ఉపయోగించు చుండు రనియే. ఎప్పుడుగాని ఈయనపై హావబహుసేరము అంతమాత్రముచే ఈయనగారి పక్షమున వోట్లవచ్చుచుండురు. గాంధీగారికి మన యభిప్రాయ ము లెల్ల వలె ను. ప్రజలు తమ భావములను నిర్భయముగ స్వతంత్రముగ ప్రకటించవలయునని గాంధీ మహాత్ము డెన్నియోమారులు జెప్పియుండెను. మన నిజోద్దేశములను వెల్లిబుచ్చక దాచియుంచిన గాంధీమహాత్ము డటునండి ఏమిజేయగలడు? నిజముగ మనకు గాంధీమహాత్మునిపై భక్తియుండిన మనయభిప్రాయములను స్పష్టముగ తెలియజెప్పవలెను. సి. రాజగోపాలాచారిగారివంటి వారికిప్పుడు మన ఆశయములను స్పష్టముగ జెప్ప జంకెదరు. కావున ప్రజల మగు మనమే మనకోర్కెల దెలుపవలెను. నేడు మనమందరమును కాననోల్లంఘనమునకు సిద్ధముగనున్నామని జెప్పిన నేడే మహాత్ముడు ఉద్యమమును మొదలెడగలడు. ఈసందర్భములో సభలో ఒకరు కొన్నిప్రశ్నలు వేసిరి.

సాంబమూర్తిగారు సమాధానముజెప్పుచు తమకు కాననోల్లంఘనమందు నమ్మకముగలదనియు, అట్లు విశ్వసించువారు దమ యభిప్రాయముల స్పష్టముగ మనఃపూర్వకముగ జెప్పు రిటకు వెనుదీయరనియు బట్టి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు (Repudiation of debts) బ్రిటిషువారి దేశపరిపాలనలో గావించిన అప్పులు ఈదేశముకొరకై గావించలేదు గావున ఆరుములకు మేము బాధ్యులము గామను తీర్మానమును కాంగ్రెసులో ప్రవేశపెట్టిరి. ఆతీర్మానమును తుదకు గాంధీగారుగూడ అంగీకరించిరి. ఆతీర్మానము నందు “ఆచరామోగ్యమగు కార్యక్రమము” (Practical programme) ఏమిగలదు? ఆతీర్మానము కేవలము మనఉద్దేశము దెలియజేయుటకే. కావున ఇందును ఎట్టిలోపములేదు. రాజగోపాలాచారిగారు మనకు కార్య ప ర త లే దని నిన్ను మెల్లగ మందలించిరి. ఇది కార్యపరత్వమా? ధర్మవిర్ణయము గావించవలసినపుడుప్రతివారును తమ స్వతంత్రభావములను జెప్పుకొనవలెను. “నియమము లేవిధముగనున్నను తాము అన్యత్తులైన చర్చ నిలిపివేయుదునని రాజగోపాలా చారిగారు బల్కుటయుక్రమా? ఈవిషయములో నిర్వ్యాగములముగ, నిర్భయముగ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గావలయుననువారు పడుగురు వోట్లవచ్చినను చాలును. స్వాతంత్ర్య మక్కరలేదను వారు ప్రతికూలముగ వోటువేయవచ్చును. నేడు చేయబోవు నది స్వాతంత్ర్య ప్రకటనగాదు. స్వరాజ్యమును పదమును “సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని నిర్వచించుటయే!” మన ఆశయమును వెల్లిబుచ్చుటకు పిలుగలవారే అనుకూలముగ వోటువేయవచ్చు నని బట్టిరి.

అనుకూలురు 100, ప్రతికూలురు 53

పిదప తీర్మానమును వోటుకు బెట్టుటకు అధ్యక్షులు నిశ్చయించిరి. ఇంకను ఉపపాదనపై మాట్లాడుట కందరో ఉత్సహించియుండిరి. కాని ఇప్పటికే చర్చ సంపూర్ణముగ జరిగినను నభిప్రాయముతో తీర్మానమును అధ్యక్షులు వోటుకు బెట్టిరి. ప్రతినిధులందు అత్యుత్సాహము ప్రబలెను. మొదట సాధారణముగ వోట్లు గైకొనబడెను. పిమ్మట పోలు గైకొనబడెను. అనుకూలురు ప్రతికూలురు ప్రత్యేకముగ విభజింపబడి రెక్కింపబడిరి. తీర్మానమున కనుకూలురు 100 రును, ప్రతికూలురు 53 అగుటచే కంఠాశ్చస్యము చెలగ తీర్మానము నెగ్గ నని అధ్యక్షులు ప్రకటించిరి.

నరసింహశతశిల్పి.

హితోపదేశము

శ్రీకృష్ణాక్షరము

కాంగ్రెసు పక్షమునకు హితోపదేశము జేయు వారు లెక్కకు మిక్కిలిగ నున్నారు. కిరిలో మిత్రులు శత్రువులుగూడ గలరు. శాసనసభ లలో బ్రచేతించుట వోనమని భావించు జోసెఫ్ బోలు మిత్రులే, ముత్రిపదవులను స్వీకరింపవలయు నని కాంగ్రెసుపక్షమును గోరుచుండు, ప్రతికూలు రటుల గోరుట వింతగాదు. ద్వంద్వప్రభుత్వమును కొనసాగింపు డనుకేక లన్ని మూలలనుండియు విను పించుచున్నది. ఒక్కమారు ముత్రిపదవులను కాంగ్రెసుపక్షమువారు చేపట్టుచో, అసహాయదృక్పథ మంతరించుననియు, ఆపిమ్మట హాయిగ నిదురింప పచ్చుననియు అధికారవర్గమువారు భావించుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమును బహిష్కరింపుడని బర్మెన్ హెడ్డుప్రభుత్వము ఓటరులను హెచ్చరించిరి గాని, ఇందువలన ఫలము లేకబోయెను. ఇకముందు జేయ వలసినది, శాసనసభలలో బ్రచేతించిన కాంగ్రెసు సభ్యులదిక్షును భంగపరచుటయే. రిస్సాంసీప్రసహ కారవాదు లిదివరకే విడిపోయిరి. పెద్దపక్షముగు కాంగ్రెసుపక్ష మొక్కటియే, సంపూర్ణపు లొంగ బాటుకు అడ్డుగ నిలిచియున్నది. ఈపక్షముగూడ లొంగిపోవుచో, బర్మెన్ హెడ్డుసంకల్పము కర్తగ నఫల మగును. వివిధపక్షసంయోగముచేరుతో, కొందరు నాయకులు గావించుచున్న హెచ్చరికలు కొనసాగుచో, కాంగ్రెసుపక్షముగూడ నేలగులును, గొహతి లీర్పానములకొర కెదురుజూచుచున్న ప్రముఖులు కొందరివాంఛలు నెరవేరును.

కాంగ్రెసు పక్షమువారి సంకల్పబలమును తగ్గించుట కియ్యములే చాలును. ఇందుకు దో డుగ మరొకని యాశలు చూపబడినవి. స్టేట్సు మెను పత్రికకు డిల్లీ విలేఖకుడు వ్రాసిన సంగతు లలో, రాయల్ కమిషను త్వరితముగ వచ్చు నని యు, లేవన పక్షము పరిపాలించు సమయము రాక ముందే క్రొత్తసంస్కరణములను నెలకొల్పవలయు ననియు, ఆ పిమ్మట పది సంవత్సరములవరకు ఎట్టి చిక్కు లుండవలయు, సూచించబడెను. బ్రిటీషు పత్రికయొకటి, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు సంస్కరణముల ప్రణాళిక నిదివరకే తయారుజేసిరినియు, ఎన్ని కలకలముకొర కెదురుజూచుచున్నా రనియు తెలిపియుండెను. ఎన్ని కలకలము బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారి కనుకూలముగ నుండియున్నచో, సంకు చితసంస్కరణములను మరొకొంటి నిచ్చి, శాసన సభ్యులను సంతృప్తిపరచుటకు సాధ్య మయ్యెడిది. కాని, కాంగ్రెసుపక్షమువారు రధిక సంఖ్యలతో వచ్చుటచే, ఇండియామూర్తిగా రెటుల మెరుగదరో చూడవలయును. స్టేట్సు మెను పత్రికావిలేఖకుడు

మాత్రము ఆశిను విడువలేదు. సంస్కరణములను సిద్ధపరచుటకు క్రేరారుగారిని నియమించిన సంగతి నిజమగునని వీరు మరల జోస్యము జెప్పుచున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ పట్టుదలను విడువనిచో దేశమునకు చాల నష్టము గలుగుననియు, వారితో నిమిత్తము లేకుండు సంస్కరణములు నిర్మింపబడు ననియు, విచారణసంఘము ఆలస్యముగ నియమింప బడునెడల హిందూదేశము లేవనపక్షమువారివశ మగు ననియు లేవనపక్షమువారే నిజమగుశత్రువు లనియు, యీవిలేఖకుడు ఇచ్చినచ్చినటుల వ్రాయు చున్నాడు.

భారతీయులు స్వరపాలనము ననుభవించు కున్నను, లేవనపక్షమునకన్నను కన్నరెట్టిపులే హిందూదేశమున కెక్కుడుమిత్రు లని తలంచు నంతటి అవివేకులు గారు. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ పట్టుదలను విడనాడనియెడల, బర్మెన్ హెడ్డు సంస్కరణముల కవకాశ మీయక లేవనపక్షము వారితో రాయబారముల జరుపుటకు వీ లొనగ గలుగుదురు. అందుచే, స్టేట్సు మెనువిలేఖకునిబెడరిం పువలన దేశమునకు లాభమే గలుగునుగాని నష్ట ము గలుగనేరదు. ప్రస్తుతసమయమున కాంగ్రెసు పక్షమువారికవేళ ముత్రిపదవుల సంగీకరించినను, సాంఘికభేదములను పురికొల్పుటకే తోడ్పడుదురు గాని, దేశమున కిసుమంతయు లాభము గలుగ జేయజాలరు. అందుచే మిత్రుల శత్రువుల నలహో లను పాటింపక, ఉద్యోగపదవుల నంటకయుండుట యే, కాంగ్రెసు పక్షమునకు ఊమకరము. ఏకారణముచేనయిననుతాము లోబడి కాంగ్రెసును గూడ ఉద్యోగస్వీకారమునకు లొంగజేయుచో, అసహాయ దృక్పథమును పూర్తిగ సంగీకరింజేసినవారగు దురు. మరొకొన్ని సంవత్సరములవరకు దేశము మేల్కొనజాలదు. సందిగ్ధసమయము దాటిన పిమ్మట, పశ్చాత్తాపముజెంది లాభములేదు. రాజ సీతీచతురులగు బ్రిటీషు అధికారు లీసమయమున జేయు ప్రయత్నములకు లొంగక, కాంగ్రెసుపక్ష ము ఉద్యోగలాభములను విడనాడుచో, కాంగ్రెసునకును దేశమునకును గూడ అమూల్యమగు నేవజేసినదగును. స్వరాజ్యమును చేరువకుదెచ్చిన దగును.

ఆంధ్ర గాయక మహాసభ

ప్రథమాంధ్రగాయకమహాసభను జరిపిన ఏలూరు పురవాసుల సభిసందించెదము. ఆంధ్రోద్యమము ఆంధ్రప్రజాభివృద్ధికి మిగుల తోడ్పడినను, సంగీత కళకు తగినంత ప్రోత్సాహ మొనగలేదని చెప్పవచ్చును. దీనికి కారణ మేదియనినను, విహిక, ఆముష్మికానందసంధాయక మగు నీకళను పోషించుట, ఆంధ్రమహాజనులవిధి యనుటకు సందియము లేదు. పాశ్చాత్యదేశములలో సంగీతము రాని వారరుదుగనున్నారు. సంగీతమును, నాట్యమును నేర్పియుండుట ఎల్లరకు ముఖ్యమని పాశ్చాత్యులు భావించుచున్నారు. భారతభూమియందటగాక, పనిలేనివారికి ప్రొద్దుబోవుటకు సంగీతమొకసాధన మని భావించు దుస్థితి యరుదొచినది. ఆంధ్రతమిళదేశముల స్థితిని విచారించునెడల, ఆంధ్రదేశమున కన్న తమిళదేశమున సంగీతమును వినుటకై కుతూ

హలము జూపువారి సంఖ్యలు హెచ్చుగ గనుపించు ను. అందుచేత్రవిడగాయకులకు విశేషప్రోత్సాహ ముగలుగుచున్నది. సంగీతవిద్య సభ్యసించుటకు ప్రోద్బల ముండుటచే, గానకళ కంతగ కొరత వాటిల్లుట లేదు. ఆంధ్రదేశమున కొలదినుండి ధనికులు ప్రోత్సాహ మొనగుచున్నను, జనసామాన్యము తగినంతయుప్రోత్సాహము జూపుటలేదు. సంగీతమును విని యానందింప గలవారి సంఖ్య హెచ్చయినగాని గాయకులు కుల్లాసము గలుగదు. గానకళాభివృద్ధికై ఎట్టి మార్గమున నవలంబించవలయునో, కళాపోషకులు నిర్ణయించుట సముచితము. ప్రథమాంధ్రగాయకసభకు, వాగ్గేయకారక హరినాగభూషణముగారు అధ్యక్షులుగ లభించుట, అద్భుతమని భావింపవలయును. నాగభూషణముగారి సిద్ధాంతము లతో నేకీభవింపనివారుగూడ, ఆంధ్రదేశమున గానాభివృద్ధికై వారు గనుపఱచుచున్న పట్టుదలను శ్లాఘింపకమానరు. సంగీతవిద్యయందేగాక, హూణాది విద్యలంగుగూడ నారితేరి యుంటచే, యీకాలపు అభిరుచులను గుర్తెరిగి, కృషిసలుపగలకై వారికి మెండుగ గలదు. వీరి అధ్యక్షోపన్యాసమును, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల యుపన్యాసమును స్థలసంకోచముచే నేడు ప్రచురింప జాలమయితిమి. రేపటిదినము వీనిని ప్రచురించెదము. ద్రవిడాంధ్రగాయకుల తారతమ్యమువిషయమై అభిప్రాయభేదముండుట సహజమయినను, హరినాగభూషణముగారుగూడ తమ యుపన్యాసమునం దిటులవ్రాసిరి. “ప్రస్తుతంబున ద్రవిడాంధ్రనాయకులు సమానప్రతిపత్తిగలవారని నావ్యాసముల సిద్ధాంతీకరించిన విషయమున కియ్యకొని యిక కర్తవ్యాంశములులేని మనగాయకు లూరు కొనగిట్టదు. విమర్శకులందరు గానమురానురాను ఊణదశను బ్రాపించుచున్నదని ఏకగ్రీవముగ బలుకుచున్నవారు. కాన నద్దానిని బూర్వస్థితికి దీసికొని వచ్చుట మన యాంధ్రులకర్తవ్యమై యున్నది.” ప్రతివిద్యయు మోక్షహేతువని ప్రాచీనులూహించిరి. గానమును మోక్షహేతువను సభిప్రాయమునందు విరుద్ధమేమియులేదు. నేడు కర్మయోగప్రాముఖ్యమును పలువురు గుర్తించుచు, లోకసంగ్రహార్థ మెల్లరును పాటుబడవలయునని కోరుచున్నారు. కాన గాయకులుగూడ, దేశక్షేమకరములగు నుద్యమములందు పాల్గొని లోకమును తరింపజేయవలయునని, నాగభూషణముగారు చేసిన హెచ్చరిక అమూల్య మయినది. పండిత విష్ణు దిగంబరుగారు నాదవిద్యమూలమున చేతమండంతటను రామభక్తిని వ్యాపింపజేయుచు ఎటుల మార్గదర్శకులగుచున్నారో ఆంధ్రులకు తెలిసియే యుండును. “భారతీయులందరు ఏకగర్భ జనితులేకాన వారిలోవారికి సాభ్రాతృత్వముండియే తీరవలయును. ఒకరియెడల నొకరు ద్వేష మూన గిట్టదు. విశేషించి దగ్గర చుట్టములను నాంధ్రద్రావిడులు పాలుపంచదార గలిసినచందంబున నేకీభావ మొందుట శ్రేయస్కర” మనినాగభూషణముగారు చెప్పిన వాక్యములు చాల ముఖ్యము లయినవి. ఆంధ్రగాయకులను, భాషాభేదము మాత్రముచే ద్రవిడులు ఏవగించెద రననూహను మేమంగీకరింప జాలము. చెన్నపురి మున్నగుచోటుల, కర్నాట, కేరళ, హిందూస్థానీగాయకులకేగాక, విదేశ

గాయకులకుగూడ ప్రోత్సాహ మొనగూచున్నారు. ప్యారాసాహెబు, అబ్దుల్ ఖరీం మున్నగు హిందూ స్థానీ విద్వాంసుల కొనగిన ఆదరణయే ఇందుకు నిదర్శనము. వెనుక రామసుబ్బయ్యగారికిని, కొంత కాలము క్రిందటివరకు వెంకటరమణ దాసుగారికిని చెన్నపురిలో నొసగిన ప్రోత్సాహముబట్టి ఆంధ్రులయెడ ప్రత్యేకప్రాతి కూల్యము గలదను అనుమానము నిరాధారమని గ్రహింపవచ్చును. కాని సుప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రగాయకులు ద్రవిడదేశమును తరుచుగ దర్శింపని కారణమున ఆంధ్రులలో సంగీతవిద్య చాలకొరవడియున్నదనియు, శ్రోతల నానందింప జేయగల గానమాధుర్యము వారిలో తక్కువయనియు తమిళులలో నపోహవ్యాపించియుండవచ్చును. దీనిని బోగొట్టవలయుననిన, తమిళగాయకులు చూపెడి సాహసోత్సాహములను ఆంధ్రగాయకులుగూడ కనుబఱచి, పేరు ప్రతిఫల గాంచుట లాభకరము. మొదట నిక్కార్వము కొంతకష్టముగ గనుపించినను, అపోహలను పోనాడుటకు కొంతకాలముబట్టినను, త్వరలో నివినమసిపోకమానవు. అందుచే కొరమాలిన పదములు, ప్రతిఘటనలతో నిమిత్తమండదు. వీనివలన పరస్పరానుమానములు హెచ్చి సంగీతకళాభివృద్ధికిని, పరస్పరగుణగ్రహణమునకును తీరనిభంగము వాటిల్లవచ్చును. గాయకు లొకరియొద్దనుండి మరియొకరు నేర్చుకొనదగిన విశేషములెన్నియో యుండును. ఒక్కొక్క గాయకునియొద్ద నొక్కొక్క ప్రతిభావిశేష ముండును. అందుచే, హెచ్చుతగ్గుల నొక్కకొలతబద్ధతో కొలుచుటకు సాధ్యపడునని తోచదు. ఒకరికి రాగసంపద హెచ్చునుండును. మరియొకరికి స్వరసంపద యుండును. మరియొకరికి గాత్రమాధుర్యముచే శ్రోతలను రంజింపజేయగల శక్తి ఎక్కుడుగనుండును. వీరిగుణములను ఒక్కపరిమాణముతో లెక్కించుట దుర్లభము. అందుచే పుష్పముల మకరందమును భ్రమర మాస్వాదించువిధమున రసగ్రహణ పాఠీయులు సంగీతమాధుర్యముగ్రోలియానందింతురు. ఇట్టి ఉన్నతాశయములు వ్యాపించుటకు, సంగీతకళాభిజ్ఞులగు హరినాగభూషణముగారు తోడ్పడదరని నమ్మెదము. స్వాగతోపన్యాసము నొసగిన మూల్పూరి కాశిగారు ఆంధ్రగానాభివృద్ధికి అనుకూలముగ మార్గములను కొన్నింటిని సూచించిరి. ప్రథమాంధ్రగాయకసభ కేవలము తీర్మానముల గావించుటతో తృప్తిజెందక, ఆంధ్రగానాభివృద్ధికై నిరంతరకృషి నలుపుట యవసరము. ఏతత్కార్య సాధల్యము ఆంధ్రగాయకులపై ముఖ్యముగ నాధారపడియున్నను, ప్రజాదరణ లేనియెడల, కొనసాగుట కష్టము. జమిందారులు వర్తకులు న్యాయవాదులు, కార్మికులు మున్నగువా రెల్లరును గానకళాభివృద్ధికై తోడ్పడగలరు. సంగీతమును విని యానందించువానిని మేక్కుకొనియరుమహాకవి శేషించెను. అట్టి శాసనమునకు ఆంధ్రదేశము లోనుగాకుండును గాక!

జాననసుగారిరాక

హిందూదేశపరిస్థితులను వివరించుటకై యీ దేశమునకు విచ్చేయువారిసంఖ్య రానురాను హెచ్చుచున్నది. వీరలరాకవలన, హిందూదేశ

మున కింతవరకు చేకూరిన లాభముమాత్రముగను పింపదు. ఏలనన, వీరెవ్వరైనా యూహలబెట్టుకొని, బయలుదేరెదరు. వీరియూహలు స్వపక్షాశయముల కనుగుణముగ నుండుట సహజము. రెండుమూడు నెలలు దేశమందంతటనుతిరిగి, వచ్చిననాటివలెతిరిగి వెడలిపోయెదరు. లేబరుపక్షసభ్యులు పలువురీదేశము నకువిచ్చేసియుండిరి. ఇంగ్లండులో వీరికి గనుపించెడి సమస్య కార్మికులకును యజమానులకును గల పోరాట మొక్కటియే. అట్టిసమస్యయే హిందూదేశమునుగూడ వేధించుచున్నదని, వీరు భావించుదురు. అది హిందూదేశమునందంతగ గనుపింపక జోవుటచే, భారతీయులు స్వార్థపరులనియు, కార్మికులక్షేమమును గుర్తింపరనియు తలచి వెడలిపోవుదురు. హిందూదేశమునకు అసలు స్వాతంత్ర్యమే లేకజోవుటచే, భారతీయులదృష్టి సీసమస్య ముఖ్యముగ నాకర్షించుచున్నది. స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించిన పిమ్మట, మిగిలిన విషయములగూర్చి యోచించి పాలుబడుటకు వీలు గలుగును. బ్రిటీషు లేబరు పక్షమువారు హిందూదేశ పాభాగ్యమును నిజముగ గోరుచో, మున్నుండు దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి తోడ్పడవలయును. అందుకు మారుగ తమతమ యభిమానములతో హిందూదేశసమస్యను వివేచించుచో, నిజమును గ్రహింపజాలరు. విద్యార్థులవలె వచ్చి, పార్లమెంటు సభ్యులు దేశపరిస్థితులను నిచ్చుక్షపాతబుద్ధితో వివేచించుచో మాత్రమే, లాభ ముండును. సర్ బ్రెస్టిజాఫసను అను పార్లమెంటు సభ్యులు భార్యాసమేతులై నిన్నటిదినము చెన్నపురికి విచ్చేసిరి. వీరు హిందూదేశ రాజకీయ స్థితిని స్వయముగ పరికించుటకు విచ్చేసిరట. ప్రతికావతిధి లొకరితో ముచ్చటించుచు, వీరిచ్చినసలహాలు గమనింపవచ్చును. భారతీయులు తమ స్వపరిపాలనార్హతను జూపి, సామ్రాజ్యక్షేమమునకు భంగము కలుగని విధమున మెలగవలయునని వీరుసలహానిచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వముతో ప్రజలు విశేషముగ సహకారము నలుపవలయునని, జాఫసనుగారి యుద్దేశ్యము. వీరు బర్మెంట్ హెడ్డు ప్రభువుగారికి శిష్యులని తోచును. ఎవరి కృప్తము వచ్చినటుల వారు పలుకుచున్నారు. కొలదికాలములో ఇండియా సహాయమంత్రి యగు విక్టరుటనుగారు గూడ విచ్చేసెదరు. వీరును దేశమందంతటను తిరిగి భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కర్హులుగారని తుదకు జెప్పవచ్చును. కాని, భారతీయులు మాత్రము వీరిని యభిప్రాయములను పాటింపక స్వశక్తిపై నాధారపడి స్వపరిపాలనసిద్ధికై కృషి నలుపుచో, భారతీయులు అసర్దు లని నేడు చిలుకపలుకుల బలి కెడివారు, తమ పాటను త్వరలో చాలింపక మానరు. అట్టి సుభనమయము త్వరలో నడుదెంచుగాక యని కోరెదము.

తమిళరాష్ట్రీయమహాసభ

తమిళరాష్ట్రీయమహాసభ సుప్రసిద్ధులగు కె. వి. రంగస్వామిఅయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద, రాబోవు శనివారమునాడు చెన్నపురిలో గోల్డ్ మెం దిరమున గూడుచున్నది. రంగస్వామిఅయ్యంగారు సరియగురీతుల సభను నడిపించెదరని నమ్మెదము. ప్రస్తుతసమయమున కాన్నిలు కార్యక్రమమునందు

మార్గదర్శకులు గావలసినబాధ్యత, చెన్నరాష్ట్రము వారిపై బడినది. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ, మంత్రివదపు లను నిరాకరించుటయగాక, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య శాసనోన్మునాచితీర్మానముల గావించి, స్వాతంత్ర్యవహ్ని ఆంధ్రహృదయములలో చల్లారలేదని ప్రపంచమునకు చాటినది. ప్రస్తుతసమయమున ఇట్టి తీవ్రతీర్మానముల గావించుట యుక్తమా అయ్యుక్తమా అనువిషయమై అభిప్రాయభేదమున్నను, స్వాతంత్ర్యోద్యమము అడుగంటెనని చెప్పట కెవరును నికమీద సాహసింపజాలరు. ఇంతకుముందు దేశముకొరకై బాధల ననుభవించినవారు, మరల ననుభవించుటకు సంసిద్ధతజూపుట, శ్లాఘనీయము. తమిళరాష్ట్రమునందును పరిస్థితులు భిన్నముగనున్నవని తలంపనవకాశములేదు. మృతిపదవుల నంగీకరింపగోరుచు తమిళరాష్ట్రకీర్తిని మలినపరుప నుద్యమించువారికి, ముప్పదిరెండవ తమిళరాష్ట్రీయసభ తగిన ప్రత్యుత్తరము నొసగునని భావించెదము. మృతిపదవులను నిరాకరించి, నిరోధకార్యక్రమమును వ్యక్తీకరించునని నమ్మెదము. ఆంధ్రతమిళ రాష్ట్రములు కాంగ్రెసుపతాకమును నిలువబెట్టుచో మిగిలినభాగములును నిలువబెట్టకమానవు. మద్రాసులో సరసింహారాజుగారు నిరాకరించిన విధముననే, కలకత్తాలో శేకు గుప్తాగారును మంత్రివర్గ నిర్మాణమును తిరస్కరించునని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. లిట్టనుప్రభువుగారిని మరియొకమారు ఆశాభంగము నెదుర్కొననున్నది. అధికారులలో నిరాశ ప్రబలుకొలదియు, ప్రజలస్వరాజ్యసంపాదనోత్సాహ మతిశయించుట నిశ్చయము.

లేబరుసభ్యుని విజయము

కమాండరు కెన్వర్తిగారు లిబరలు పక్షము నుండి చాలించుకొని, లేబరు పక్షమున జేరిరి. ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికలలో, కెన్వర్తిగారికి 16145 వోట్లును, కన్సర్వేటివు సభ్యునికి 11416 వోట్లును, లిబరలుపక్ష సభ్యునికి 2885 వోట్లును, చేకూరెను. కెన్వర్తిగారికి చేకూరిన విజయము, లేబరు పక్షబలము సతిశయింప జేయును. కెన్వర్తిగారు హిందూదేశమునకు చిరపరిచయులు. హిందూదేశ పక్షమున, కానుచ్చుసభలో వీరు చాల కాలము నుండియు బసచేయుచుండిరి. వీరి యభిప్రాయములు మిగుల విశాలముగ నుండెను. ఇట్టివారు, సంకుచితమగు లిబరలు పక్షములో నిలిచియుండుట దుర్లభము. ఆఫ్రిక్తూగారికిని, లాయడు జార్జిగారికిని మధ్య పోరాటములు ప్రబలి, స్వల్పసంఖ్యాకులగు లిబరలుపక్షమువారిలో చీలికగలుగుటచే, కెన్వర్తిగారు లేబరు పక్షమున జేరుట వింత గాదు. లిబరలు పక్షమునందొకను నిలిచియుండువారు, ఇటు కాన్సర్వేటివులలో గాని, అటు లేబరు పక్షమునందుగాని చేరక తప్పదు. హిందూదేశమునందలి మితవాద పక్షమువలె, ఇంగ్లండునందలి లిబరలు పక్షము గూడ నేడు గాకున్న రేపయినను అంతరించునని తలంపవచ్చును. అటుఇటుబోక, కేవలము మితవాదము నాధారము జేసికొనెడి పక్షము చిరకాలము నిలువజాలదు. ఏపక్షమున కయినను, ప్రోత్సాహకరమగు ఆదర్శ మొకటుండట అవసరము.

విద్య: వ్యయము

ఆధునికవిద్య వ్యయమునకు దగిన ఫలము నొసగుటలేదు. ప్రస్తుతంద్రావిద్యారాజు ఈవ్యాసమున కన్యకత్వ విహించి, వాదాను విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులు లగు సర్ ఆర్. వేంకటరత్నం నాయుడుగారు ము చ్చటిం చు చు ప్రాచీన విద్యకు ఇంత హెచ్చుఖర్చు యి నటుల తోచదనియు, నిరాడంబరముగ వధతులను ప్రాచీనులు జనుద్రవముగ నవలంబించి రనియు, మీగు నంతవరకు అట్టి మార్గములను ఇష్టమగుగాడ ననలంబించుట మేలనియు, సూచించరి. నాయుడుగారు దెలిసినటుల, మాడెల్ పాఠశాలలను ముప్పదివేల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టి నిర్మించుచున్నారు. ఇంత ఖర్చును కేవలము భవనములనిమిత్తము ఉపయోగించుచో, ప్రాథమిక విద్య జనసామాన్యమున వ్యాపించుట దుస్సరము. హిందూదేశము కడుబీద దేశము. జీవిత విజ్ఞానము చాల తక్కువ. ప్రాచీన మహాన్లులు అమూల్యముగు విజ్ఞానమును విశేషముగు ఖర్చుతో బనిలేకనే వ్యాపింపజేయగలిగిరి. నేటికిని, వారు గనుబడిచిన సూక్ష్మబుద్ధి దిగ్భిము గలుగజేయు చున్నది. ఆధునికవిద్యావ్యవస్థలందు మార్పులుగవలయునని, ప్రాజ్ఞులు పలువురు గోరుచున్నారు. అట్టిమార్పులలో, ముఖముగనది వ్యయాధిక్యమును తగ్గింపజేయుట. లేనియెడల విద్యావ్యాప్తి దుర్లభమగును.

హైందవప్రతినిధులు

దక్షిణాఫ్రికామంత్రులకు హర్షజగుగారు రూటరుతో ముచ్చటించుచు, సామాన్యసమావేశమునకు వచ్చిన భారతీయప్రతినిధులు ప్రవర్తించిన విధము ప్రశంసార్హముగ నున్నదని సూచించిరిగాని అధినివేశ రాజ్యములకు లభించిన హక్కులవలన హిందూదేశసీతలో గలిగెడిమార్పు లేదని అంగీకరించిరి. అట్టితరీ, హైందవప్రతినిధులు చేసిన ఘన కార్యమేమి? విఠలుటనుగారు హిందూదేశస్వాతంత్ర్యమును గోరక, వాయువిమానముల ఖర్చును దేశము భరింపవలయునని చెప్పిరి. రెండవవారగు బర్దాను మహారాజుగారు, బ్రిటీషు పరిపాలనము పట్ల హిందూదేశము కృతజ్ఞత జూపుచున్న దని నడివిరి. ఇకముందు బ్రిటీషుపరిపాలనమునకేగాక, అధినివేశ రాజ్యములపరిపాలనమునకుగూడ హిందూదేశము కృతజ్ఞతజూపవలసివచ్చును. రాజుగారును మంత్రులుగలసి తీయించుకొనిన ఛాయాపటము నందు హైందవప్రతినిధులకు స్థాన మొసగలేదు. హార్టుజగ్ నేనాని, హైందవప్రతినిధులను ప్రశంసించుట, మామూలుచుర్యాద తప్ప వేరు గాదని గ్రహింపవచ్చును.

హత్యనేరము-ఉరిశిక్ష

బ్రాహ్మణుడు నైపుడు ఉరిశిక్షయగుట కలకత్తా, నవంబరు 30:— గంగారామను బ్రాహ్మణుడు ప్రసాదను నైపుడును హత్యనేర మొనరించినందులకు ఉరిశిక్ష విధింపబడిరి. (క్రి.ప్రెస్)

ఆరోగ్యాధికారిని దూషించుట

పురపాలక సంఘాధికారి వణిజానిపై కేసుచేయుట దెనాగసు నవంబరు 30:— పురపాలకసంఘ ఆరోగ్యాధికారిని దూషించినందులకు ఒక వణిజానిపై పురపాలకసంఘ ఎగ్జిక్యూటివ్ అధికారి కేసుచేసెను. మద్రాసు జుమహురాలోరు కేసు ఉపసంహరింపబడెను. (ఆ. ప్రె)

మంత్రులు రాజీనామానిచ్చుట

డా॥ సుబ్బరావునుగారు
మంత్రివర్గము నేర్పరచెదరు

[మా రాజీనామానివేళి]

నిన్నసాయంకాలము ప్రస్తుతపు మంత్రులగు సర్ పానగలురాజుగారు, సర్ పాత్రోగారు, రాజీనామానిచ్చిరనియు, నేడుదయము కాన్యాలుయమునకుబోయి వెంటనే తిరిగివచ్చిరనియు, స్వతంత్ర పక్షనాయకులగు డా॥ సుబ్బరావునుగారిని నూతన మంత్రివర్గమును ఏర్పరుపుడని గవర్నరుగారు కోరి రనియు తెలిసినది. మంత్రుల నెవరిని నియమించెదరో కేటికి విశదముగ తెలియగలదు. ప్రాయశః డా॥ సుబ్బరావునుగారు కాక, రంగనాథమొదల్యారు, ఆరోగ్యస్వామి మొదల్యారుగార్లను మంత్రులుగ నియమించెద రనియు చెప్పవచ్చును.

నామినేషనుచేయుటకు డా॥ సుబ్బరావునుగారితో గవర్నరుగారు సంప్రతించెదరని తెలియుచున్నది.

మద్రాసు మంత్రివర్గము

జస్టిసు పక్షమునకును స్వతంత్రులకును
రాజీ కుదురకుండుట

ప్రతికాళిప్రాయములు

(1)

(మద్రాసు మేములు ప్రతిక నిన్నటిదినము ఈక్రింది వివరములను ప్రకటించెను.)

మంత్రివర్గపు నియామకమునకు సంబంధించిన పరిశీతుల యం దెట్టిమార్పు కలుగలేదు. జస్టిసుపక్షమువారితో ఎట్టి సంబంధముండగూడదని స్వతంత్రులు తీర్మానించుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. పానగలు రాజుగారికి మంత్రిపదవి నొసగినగాని మంత్రివర్గ మేర్పరుపగూడదని జస్టిసుపక్షమువారు పట్టుబట్టి యున్నారు. ఇట్టి పరిశీతులలో జస్టిసు స్వతంత్రపక్షముల వారు కలిసి మంత్రివర్గ మేర్పరచుట అసంభవము. రెండుపక్షములనాయకులకు రాజీ కుదుర్పగూడదని ప్రయత్నములన్నియు విఫలమైనవి తెలియుచున్నది. మంత్రుల ఉద్యోగకాల పరిమితి మూడు దినములు హెచ్చింపబడినదని నిన్నటి దినము ఒక ప్రతికయందు ప్రకటించబడినది. అది నిజమకాదు. ఇంకిమా ప్రభుత్వ చట్టపు 52 సెక్షను నాలుగవ క్లాసు అనుసరించి గవర్నరుగారి కిష్టమున్నంతకాలము మంత్రులు అధికారము నొందువచ్చును. (డిసెంబరు 1 వ తేదీ)

(2)

స్వతంత్రుల సమావేశము

కానసభా స్వతంత్రపక్షమునకుచేరిన సభ్యులు నిన్నటి దినము 2. యం. వి. ఎ. భవనమున సమావేశమైరి. మంత్రి రంగనాథము విషయమై చర్చ జరిగెను. ఈ పక్షమునకు చేరిన సభ్యులు ఈనగరమున 18 మంది మాత్రమే యుండిరి. వీరందఱు ఈసభకు వచ్చిరి. సభకు వచ్చినవారిలో ప్రముఖులు డాక్టరు సుబ్బరావును, ఆరోగ్యస్వామి మొదలి, రంగనాథం మొదలి, జేనియలు భామను, కె. ఆర్. వెంకట్రామయ్యరు, చావకి సుబ్రహ్మణ్యంపిళ్ల, మహమ్మదు వహాబుగార్లు. కొంత కాలము చర్చ జరిగినపిమ్మట మంత్రివర్గ నియామకము సందర్భమున స్వతంత్రులు ఎంతమాత్రము జస్టిసుపక్షమువారితో కలుప గూడదని తీర్మానింపబడెను. ఈ తీర్మానము తంతిద్వారా ఇతర చోట్లయందున్న స్వతంత్రపక్షపు సభ్యులకు తెలుపబడెను. (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెసు డిసెంబరు 2 వ తేదీ)

(4)

స్వతంత్ర జస్టిసుపక్షములకు రాజీ కుదురకుండుట (హిందూప్రతికకు ఒక విలేఖకుడు ఇల్లు వ్రాయుచు న్నాడు, మద్రాసులో కొ య లి వ ను మంత్రివర్గ మేర్పరుప గట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. మంగళవారము ఉదయం పానగలు రాజుగారి భవనమున జరిగిన జస్టిసుపక్షపు సమావేశ

మున ఈతీర్మానము గొప్పవిజయము. జస్టిసుపక్షమున 30 మంది తీర్మానమువారని చెప్పబడుచున్నది. కాని ఈసభకు 11 మంది మాత్రమే వచ్చిరి. ఈపదకొండు మందిలో త్రియ్యగురు జమిందారులు దీర్ఘకాలము చర్చజరిగిన పిమ్మట సూతనమంత్రి వర్గమున జస్టిసుపక్షమునకు చేరిన పానగలు, రామనాధు రాజులు మంత్రులుగ నుండవలయుననియు మూడవ మంత్రిపదవి స్వతంత్రపక్షపు నాయకు డు డాక్టరు సుబ్బరావునుగారి కివ్వవలయుననియు తీర్మానింపబడెను. కేవలము జమిందారి మంత్రివర్గ మేర్పరుప తీర్మానింపబడెను.

పానగలురాజుగారి ఇంట సమావేశమైన ప్రముఖుల సమాసము ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. పక్షమున 30 మంది తీర్మానని ప్రకటించబడిన 20 మందిమాడ సభకు రాలేదు. ఏదో పదిమందిని సమావేశపరచి తనకు అనుకూలముగ తీర్మానమును పానగలు రాజుగారు ఆసభయందు ఆమోదించి తేసిరి. రాజుగారు 6 సంవత్సరములు ప్రకటించిన తీవ్రసాంఘికదురభిమానమువల్లనే ఈపక్షమువారికి ఎన్నికలలో మంచి పరాభవము జరిగినదని జస్టిసుపక్షమునకు చేరిన ప్రతియొక్కనికి తెలియును. పానగలురాజుగారి నాయకత్వమును అంతిమిందొంపవలయు నని జస్టిసుపక్షములో అధికసంఖ్యాకులు ప్రయత్నించుచున్నారు. పరిశీతులు ఈవిధముగ నున్నవని పానగలు రాజుగారికి తెలియును. కావున సమయము చూచి చక్కపెట్టుకొనవలయునని వీరు పన్నాగములు పన్నుచున్నారు. జస్టిసు పక్షమువారిలోనే అధికసంఖ్యాకులు ఇట్టి మంత్రివర్గమును సహించవని చెప్పవచ్చును. పానగలు రాజుగారియొక్కయు జమిందారులగు అతనిమిత్రులయొక్కయు అభిప్రాయములను ప్రజాప్రతినిధుల అభిప్రాయములగు గవర్నరుగారు పరిగణించి మంత్రివర్గ మేర్పరచిన తర్వాతనే గవర్నరుగారిభ్రమ వీడిపోగలదు. పానగలురాజుగారు మంత్రివర్గ మేర్పరచిన అచిరకాలములోనే అది అంతరించును. అప్పుడు గవర్నరుగారు మిగల కిష్టమును సమస్యను పరిష్కరింపవలసిన వారయ్యెదరు. తెశలో కలకలము గవర్నరుగారికి తెలియదు కాబోలు. పానగలు రాజుగారిని మంత్రిగ నియమించుటకన్న ఎక్కువయగు ప్రజాద్రోహము యుండదు. ఇట్లానర్చిన దేశమున తీవ్రముగ అకాంతి ఏర్పడగలదని గవర్నరుగారికి హెచ్చరిక తెలుపుచున్నాము.

జస్టిసుపక్షమువారు స్వతంత్రులు కలిసి మంత్రివర్గ మేర్పరచుట నియోజకవర్గముల నిర్ణయమును తిరస్కరించినట్లుగను. పానగలు పరిపాలనమునకు వ్యతిరేకమున చెప్పుకొని స్వతంత్రులు ఎన్నికలయందు విజయముగాంచిరి. వారికి ఉద్యోగముల ఇచ్చెదమని ఆశపెట్టి ఎన్నికల వాగ్దానములకు భంగము కలుగు విధమున ప్రవర్తించవలయు నని వారిని ప్రోత్సహించుట అక్రమము. ఎన్నుకొనబడినవారు తమ వాగ్దానములకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించిన వారిపై తగు చర్యతీసికొన తగినంత నిర్మాటము నియోజకవర్గముల కింకను ఏర్పడలేదు. గవర్నరుగారి బాధ్యత అధికముగ నున్నది. కానసభ్యులు ఎన్నికల సమయమున గావించిన వాగ్దానములకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినట్లు గవర్నరుగారు శ్రవణహింపవలయును. నియోజకవర్గముల నిర్ణయము గౌరవింపబడునట్లు చేయుట గవర్నరుగారి ధర్మమై యున్నది. తన సభ్యులను గుర్రెరి గవర్నరుగారు ప్రవర్తించెదరని నమ్ముచున్నాము.

దేవాలయములు-బోగముమేళములు

హిందూమహిళా సమాజముయొక్క సమావేశమునకు సహావయ్యరు సతిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

దేవాలయములలో పూజాదులను చేయుటకు ఏర్పడిన ప విశ్రమైన దేవదాసీలు ఇప్పుడు వ్యభిచారమే వృత్తిగాగల జారిణులైనందులకు దగదును నుపన్యసించిరి. ఈమధ్య పాశ్చాత్యదేశములలో పర్యటనముచేసెచ్చిన డాక్టరు మత్తులక్ష్మి అమ్మగు గారుమాడా ఈవిషయమునే చర్చించిరి. ఇట్టి వ్యభిచారవృత్తి సంఘసాంప్రదాయముగుటమాద్యమనియు మనదేవాలయములు జారిణులకు శరణాలయము లైనందులకు పాశ్చాత్యులు పరిహసించుచున్నారనియు-చెప్పెను. దుష్ప్రవర్తనవల్ల క్షేమస్థితిల ను దేవాలయములలో స్వామిసేవకైకర్కర్యముల జేయనియ్య గూడదనియు, అవినితని వృత్తిగాగల స్త్రీలచేత గానకాలక్షేపములను మేళములను జేయించగూడదనియు దేవాలయ-ధర్మకర్తయను, దేవదాయధర్మాదాయ పరిపాలన మండలివారును కోరబడుచున్నారను తీర్మానము క్రిమతి సుబ్బులక్ష్మి అమ్మగుగారివల్లను క్రిమతి విజయలక్ష్మి అమ్మగుగారివల్లను బ అవధుపబడి ఏగగ్రీవముగా ఆహ్వానింపబడెను. దక్షిణదేశములోని దేవదాసీల నుదరించుటకు విద్యావతులైన హిందూయువకులు సమావేశమై తీర్మానించుట కిదియే ప్రథమప్రయత్నము.

ఆంధ్రస్వచ్ఛందసేవాదళ స్థాపనము

30-11-26 తేదీ సాయంత్రం, రాణి పాపమ్మరావు బహద్రుణిగారి సభమునందు వాలంటీర్ల కాన్ఫరెన్సు జరిగినది. ప్రభుత్వమున వాలంటీర్ల పటాలములన్నిటి మొక్క చూచుట ముదియబడినది. వాలంటీర్ల రాజు వెంకటాద్రిరావు బహద్రుడు (ఉయ్యూరురాజు) గారు ప్రెసిడెంటు (ఆంధ్ర స్వచ్ఛంద సేవాదళము) ను ఏలూరు ఆంధ్రసభల వాలంటీర్ పటాల తరంగ కెప్టెన్ జనరల్ గారైన డాక్టరు జోగయ్యశర్మగారును కుర్చీలయందు ఆసీనులయిరి. డిప్టీ కలెక్టర్ జనరల్ గారు దర్శనానకిరాంగారు పీఠిరువురిముగ్గును నిలువబడియున్నారు. మిగతా పటాలములును డెప్టీలను సదరు ఫోటోయందు వారిస్థానమునందు ఉండిరి.

తరువరి శ్రీరాజావారి అధ్యక్షతక్రింద కాన్ఫరెన్సు జరిగినది. ఈదళస్థాపననుగురించి డాక్టరు శర్మగారును శ్రీ చట్టి నరసింహారావుగారును, శ్రీ అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారును ప్రసంగించిరి. ఈదిగువతీర్మానము తీర్మానించబడినది.

తీర్మానము

ఆంధ్రదేశమున గల అన్ని సమస్యలను అన్ని జాతులకు, అన్ని పార్టీలకు చెందినవారు చేరి పరోపకారమే ముఖ్యమైన ప్రశ్నను ధర్మముగ నెంచి "ఆంధ్ర స్వచ్ఛందసభల సంఘము" అనుపేరుతో ఒకదళమును కార్యక్రమముగా ఏర్పరచుటకు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

శ్రీ రాజాగారు ఈదళస్థాపనను బలపరచుచు తాము ప్రెసిడెంటు పదవిని అంగీకరించిరి. డాక్టరు శర్మగారు సెక్రటరీగా ఎన్నుకొనబడిరి.

పిదప ఈదిగువ సభకమిటీ మెంబరుగా రెన్నుకొనబడి అంగీకరింపబడిరి. (1) దర్శనానకిరాంగారు కమాండరు కో.హ. రాయ. స్కా. వాలంటీర్ పటాలం బందరు. (2) మోతే సారాయరావుగారు జమిందారు ఏలూరు. (3) అయ్యంగి వెంకటరమణయ్యగారును స్కాటు కమిషనరు బెజవాడ (4) చట్టి నరసింహారావు పంతులుగారు గుంటూరు సేవాదళ సామలు. (5) నోరే వెంకటేశ్వర్లుగారు బెజవాడ. ఇంక ముందు కొందరిని ఎన్నుకొందురు. పిదప దర్శనానకిరాంగారు అందరికిని వందపార్శ్వములతో సభముగించిరి. సదరు కమిటీ ఈనెల 15 వ తేదీ ప్రారంభములందు శ్రీ రాజాగారి అధ్యక్షతక్రింద బెజవాడయందు సమావేశమై దళములయొక్క (1) నియమములు, (2) పద్ధతులు (3) ప్రచారము (4) దుస్తులు (5) ఆర్థికము వగయిరాలను గురించి విచారించి తీర్మానములను ప్రతికాముఖమున ప్రచురించుదురు.

తణుకు డి॥ మున్నసబు కోర్టులో

అసలు 593/1926

వాది:— యేలూరిపాటి జానికరామయ్య సా॥ పేరేరు.

ప్రతివాదు:— ఇల్ల వెంకటేశం వగయిరా. యీ నెంబరులో వాది తనపేర ప్రతివాదు ను ప్రతివాదుత్వండి లేటు పద్దాలుగాడున్న 15-8-1914 సం॥ రము తారీఖున వ్రాయించి యిచ్చిన తనఖాదస్తా వేజునుబట్టి యీ నెంబరు దా వా తీర్మానముచేసి, యీదావాలో 1-2 ప్రతి వాదు అయిన యిల్ల వెంకటేశం, గంగులుగార్లకు ఎన్నిసార్లు సమ్మతులు చేయించిననూ పుచ్చుకొనడములేదు. యీదావా 1-12-26 తేదీకి వాయిదా వేసినారుగనుక ఆక్షేపణలు వున్నయెడల వాయిదా తేదీనాటికి కోర్టుయెదుట హాజరయి చెప్పకోవలెను. లేనియెడల యకస్పర్శి చేయుదురు.

సం) మాత్రరావు వెంకటరత్నం, వకీలు.

బెంగాలులో సంస్కరణములు విఫలమగుట

లిట్టనుప్రభువు సంతాపము

కలకత్తా, నవం 30:— గవర్నరుగా బెంగాలునందు తమ నియమితకాలమై పోవుచున్నట్టి లిట్టనుప్రభువు నెంబుఆంధ్రా హ బహుసమయమున బెంగాలుందు సంస్కరణ చట్టము బెంగాలుందు నిర్వహించినది. ఇది యమునగూర్చి యిచ్చుచు విశి:—

నేనిప్పటికి బెట్టకొనినవిన్న ఆలస్యము నెరవేరిన వాయని అనుకొన్నచో చాలభాగ మన్నింటిగాను నిరాశబెం దితిమనియే చెప్పవచ్చును. 1919 ఆర్టు, గావింపబడినలోడనే నేను ఇండియాఆఫీసుకు జోయియుంటిని. ఈయాక్టు గావించిన వారి యుద్దేశములేవో నేనెప్పుడు తెలుసుకొంటిని. అప్పువట్టి సంస్కరణము లాపంగరాదనియు, హిందూదేశమందుకు తయారుగా లేదనియు చెప్పువారికి నేనప్పుడు పార్లమెంటులో సమాధానము చెప్పితిని. బాధ్యత నొసంగుటనుగూర్చి నేనెన్నడును భయపడలేదు. కాని యీ బాధ్యత ఒకప్పుడు విభజింపబడుచు న్నుదనియు దానికి కొన్ని నిర్బంధములు కలవనియు మాత్రము చెప్పవలయున్నది.

ఇండియాలో

అప్పుడు నేను హిందూదేశమునకువచ్చితిని. హైందవజాతీయ వాదుల కోర్కెలు నెరవేరుననియు, విమర్శనల భయము తొలగిపోవుననియు, ఆశతోవచ్చితిని. హైందవజాతీయములును బ్రిటిషు జేనుములును పరస్పర విరుద్ధములుగావని నాయనుభవములన నిరూపింపగోరితిని కాని బెంగాలునందు అయిదుసంవత్సరములలో జరిగిన అంతములవలన సంస్కరణములు పనికిరావనిబెట్టినవారే న్యాయమునూట్టాడిరిని చెప్పవచ్చుచున్నది. కొందరు సంస్కరణములను కొనసాగింపవలెనని ప్రయత్నించి విఫలమైరి. మరికొందరు సాత్విక అసహాయాద్యములు వల్లను విముక్తు ప్రతిఘటనమువల్లను వాటిని భగ్నముచేయజూచి వారును విఫలమైరి. స్వంద్యప్రభుత్వము బెంగాలునందు నిలుపుచేయబడినది. ప్రతిఘటనమువలనగాదు. కావలెనయే అట్లుచేయబడినది. కొందరు బెడరింపవలెననిజూచి వారును విఫలమైరి. చివరకు మహమ్మదీయులును హిందువులును తమతమ వైషమ్యముల దలంచు కొనవలెనని జూచిరి. కాని పోయిన ఆరునెలలలో జరిగిన వ్యత్యాసమువలన వారుభనులు లైసెన్సు కనబడుచున్నది.

బాధ్యత యెవరిది?

నేను బెట్టిపోవునయమున నెన్నరిని నిందింపజాలను. ఇన్నివిషయాల విఫలమైనందున నేనును కొంతబాధ్యుడనని అంగీకరించుచున్నాను.

కాని అంతయు నిష్ప్రయోజనమని చెప్పజాలను. ఏలయన సుఖపాతములను అపజయములవలన గూడ నేర్చుకొనవలసియున్నది. తప్పులన్నియుబక్కిరివేసని చెప్పజాలను. పార్లమెంటుగూడతప్పుచేసియు, డబ్బును, ఉద్దేశ్యములోగాదుపద్ధతిలో పార్లమెంటు తప్పుచేసియుండవచ్చును. స్టాన్ఫోర్డునీకమిషనువారుచచ్చినప్పుడందరినిగూడ విచారించవలెను.

పరస్పరవిశ్వాస మవసరము

నాయనుభవమువలన సంస్కరణములు విఫలమైనట్లయిన పరస్పరముగ విశ్వాసము లేక పోవుటయే కారణమని నేనుబెల్లముగా చెప్పగలను. బ్రిటిషువారి యుద్దేశ్యములందు భారతీయులకును భారతీయుల మైత్రియందు బ్రిటిషువారికిని నమ్మకములేదు. బ్రిటిషువారు జేనుములకును కూలముగా లేనట్లయిన హిందూదేశమున కెట్టిసౌకర్యములను ఒకసంగజాలరు. బ్రిటిషువారినిన శత్రువులనుగా తలంచువారికిగూడ బ్రిటిషువారేమి చెప్పినను నమ్మజాలరు. కావున నాయకులైనవారు భయదేశములను అనుకూలమైన పరిస్థితిగూర్చిగాని హిందూదేశములోగాని బ్రిటిషులోగాని దేశానర్థదాయకమున పద్ధతులే అంగీకరింపజాలరు.

తుమకు పోర్టు చెప్పిరి:— జెనరలు ఎన్నికలజరిగిన వి. సంస్కరణముల కొసంగబడిన 10 వందతరములలో చివర భాగముగ నూతనకాసనసభలు బాధ్యతను వహింపనున్నవి. ఆ విశ్వాస స్థానమును విశ్వాసములంకరించుట కింకను అవకాశము గలదు. నాశక్తివంతవ లేవండ పాటుబడుటకు నేను సిద్ధముగ నున్నాను.

(అ. ప్రె.)

శ్రీధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము

స్వస్తిశ్రీశ్రీయనామ సం॥ కార్తీక బ ౧౩ లు శుక్రవారము (3-12-26) న కొత్తూరులో గౌరవయుక్త్యుత్సవముకాలా భవనమున "శ్రీధన్వంతరి జయంత్యుత్సవ వైద్యకాలా వార్షికోత్సవము" పెట్టెటి వెంకటసుబ్బారాజుగారి యాధిపత్యమునజరుగగలవు.

నోటీసు

నర్సారావుపేట డి॥ము॥ కోర్టులో

O. S 899/1926

వాది:— ఆకల వెంకట్రామయ్య మైనరయినందున నాట్ట ప్రంకుభర్త ఆకల వీరయ్య ప్రతివాదు:— యోశిశెట్టి వెంకయ్య

2. యోశిశెట్టి రత్నమ్మ

యీ కంబరున వాదిప్రతివాదుల పయిన వారసత్వపు ఆస్తిని రాబట్టుకొనుటకు డిగ్గరేమిట నిమిత్తం దావాచేయగా దావాసమన్లు ఎన్నిపర్యాయములు చేయించినను 2 ప్రతివాది అయిన యోశిశెట్టి రత్నమ్మ పుచ్చుకొనకుండా తప్పించుకొనుచున్నందున తిర్తి నోటిసునిమిత్తం కోర్టువారు ది 14-12-1926 తేదీకి వాయిదావేయబడియున్నది గనుక ఆక్షేపణలుయన్న యెడల సదరు తేదీ వగలు 11 గంటలకు కోర్టుకుహాజరయి ఆక్షేపణలు తెలియజేసుకునేది.

బొడ్డుచర్ల వెంకటహనుమంతరావు పంతులుగారు వాదితరపు క్షీడరు

తణుకు డి॥ మున్నసబు కోర్టులో

O. P. 46/26

పిటిషనరు:— బూర్గుల్లి సుభద్రమ్మ సా॥ వెలివెన్ను.

కం॥ వెలి:— బూర్గుల్లి కాశీ గెరటయ్య సా॥ వెలివెన్ను ఈనెంబరులో పిటిషనరు తన భర్త బూర్గుల్లి కాశీబ్రహ్మన్న తాలూకు బాకీలు రాబట్టు కొనుటకుగాను వారసత్వపు సర్టిఫికెట్టు ఇచ్చించవలసినిదిగా కోరి దరఖాస్తుచేసి యున్నది. గనుక సదరు విషయమయి ఆక్షేపణలు వున్నయెడల ఖదుగాని స్తీడరుగారి ద్వారాగాగాని సదరు కోర్టు యెదుట 20-12-26 తారీఖు హాజరు అయి చెప్పకోవలెను.

(సం) మాత్రరావు వెంకటరత్నం వకీలు.

డొల్ సి కారు

దీనిని ఉపయోగించిన తక్షణమే నమ్మికను గలిగించును. సదరు నమ్మికనే మీకు కడవరకు కూడ కలిగించును. మొదటిదఫా దీనిని ఉపయోగించుటకు మీ కేమియుఖర్చులేదు. మాకు తెలిఫోనుచేసి, ఎన్ని గంటలకు ఏర్పాటు చేయవలసినది తెలిపిన చాలును. తరువాత ఏలాటి కష్టములేక యే నిదర్శనములు చూపుటకు యేర్పాటుచేయబడును.

మాడలలు రు 3950 నుండి గలదు

యిచ్చుటకు సిద్ధముగా నున్నది Sole Agents:— R. PATEL & Co, Madras. Sole Agents also for westinghouse Batteries

కాంగ్రెసు ప్రచారకులపై కేసు

(మిజిల్స్ ఖాదా సామెంటు గారి యెదుట)

నేటి ఉదయము జ్యూరులులోని యొక కొలనులో తేలియాడుచున్న మధుర్యుడెట్టి అనునాతని శవము కనిపించినది. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారు విచారణ జరుపనున్నారు.

సారకులకు పోలీసువారు పంచాయతీ విచారణచేసి కంఠము నొక్కుకొనిపోవుటవల్లనే యీ మరణము సంభవించినదని తీర్పుచేసిరి. యంత్రములార్థ పనిచేయువారు జాబ్బు విరివిగా పెంచుటవల్ల నెట్టి యపాయములు కలుగగలవో యని నెల్ల తెలియగలదు.

గత రైల్వేలయందు కాంగ్రెసు ప్రచారకులగు మమర రామస్వామి, సహదేవగార్లును పరిశోధనము, రై నెన్సు లేకుండ, ఉద్యోగములు టుల్స్మును నడపిరను సేరాలోపణము నందు, ఇరుపక్షముల వాదనలను నిన్న సాయంత్రముతో ముగిసెను. న్యాయాధికారి శనివారమునాడు తీర్పులు గావించెదనని చెప్పిరి.

ఆశ్చర్యకామము—కనిక్కమ్మగారి అను నామె గుమారు 40 సంవత్సరముల వయస్సుగలది. నీటిలో పడి అత్యవస్థలోకిరానను. ఈమె కొలదిదినములక్రిందటినుండి జ్వరముతో బాధపడుచుండెను. గోపా ఆస్పత్రివద్ద చింత్రాడిచేపపోలీసువారు విచారణ హత్తయని నిర్ణయము చేసినారు.

ఇంకానుకు నెలవుచున్న వెల్లెన దైర్యుర ఆఫ్ ఇండస్ట్రీస్ మిస్టరు థామసుగారు నేటి ఉదయం ఇంటికి చేరిరి. బాప్టమాస్టరు జనరలు మిస్టరు హాన్సుగారు నెలవు మీద మానురుకు నిన్నరాత్రి వెళ్లిరి.

నీనియరు గన్న మెంటు ఇన్స్పెక్టరు ఆఫ్ రైల్వేసు—కర్నూలు కక్షిగారు నేటి ఉదయం యిచ్చటికి తిరిగివచ్చిరి.

రైల్వే ప్రమాదము

నిన్నటిదినము జోలారుపేట స్టేషనులో నొక మట్టిరైలుబండి తాలూకు గార్లుపెట్టెయొక్క పడిచెక్కమీదను గోవింద్ అనే మానినిపి (హిందువు) రైలు కదలుచున్నప్పుడు ఎక్కి నిలుచుండియుండగా ఇంజనుపెద్దలోని గోడకుతగిలి బడిపోయెను. ఉపద్రవమైన గాయములుకలిగెను. ఆస్పత్రికి తీసికొని వెళ్లుమండగా త్రోవలో మరణించెను.

ఆయుర్వేదకళాశాలవిందు:—ఆయుర్వేదకళాశాలలోని చికిత్సాశాస్త్ర పండితులగు ఆయుర్వేదాచార్య ఐ. వి. శర్మ, ఎ. కె. ఎ. సి. గారు కళాశాలను వీడివెళ్లుచున్నందున వారిగౌరవార్థము ఈనెల 15 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 8¹/₂ గంటలకు పుదుచ్చేటిలోని 1/48 యింటివద్ద కళాశాలలోని ఉత్తమతరగతి నిద్యార్థులగు క్రియంత జి. సూర్యనారాయణమూర్తిగారు అల్పాహరణము నొసంగెదరు.

హిందూ వైద్యసంఘముయొక్క కేంద్రపరిపాలకవ్యవస్థ వారి సహకారము పుదుచ్చేటిలో హరిస్ రోడ్డు 19 నెంబరు యింటివద్ద ఈనెల 15-వ తేదీ సోమవారం సాయంత్రం 4 గంటలకు జరుగను. ఈదినమునకు యిచ్చించబడును.

(1) ప్రత్యేకకన్యకులును, సంఘము - సభ్యులనునుండుటకు దరఖాస్తులుచేయుట. (2) ఇంకను అవసరమైన యితర విషయములు.

ఘోరమరణము:—మద్రాసులోని చూడమిల్లులో పనిచేయుచున్న 30 సంవత్సరముల వయస్సుగల కాలయప్పన్ నాయకరు ఈనెల 30 వ తేదీ పంగళవారము సాయంత్రం 5 గంటలకు ఘోరమరణము పాలయ్యెను. నిత్యకృత్యముగా నాటిదినమునకూడ అతడు మిల్లు పనిచేయుటకు వచ్చెను. అతడును ఇంకొకడును బాయిలరుగదిలో గొట్టములకు తారు పూయుచుండిరి. కాలయప్పన్ కొంతసేపైనతర్వాత తానుకెల్లి బాయిలరు మెట్టింగుకు అయిలువేసి వచ్చెననిచెప్పి వెళ్లెను కాని యత డెంతసేపటికిని కిరికిరావయిన అతనిమిత్రుడు లోపటికి వెళ్లిచూచెను. కాలయప్ప ను యొక్క జుట్టు పొట్టిండు జాయింట్లలో తగులు కొని పట్టు గిరగిరితిరుగుటవల్ల కంఠమువిరుచుపడి పనిచేయబడెను.

పార్లమెంటు సభ్యుని రాక

సర్ స్టానీ జాన్సుగారు

పార్లమెంటుసభ్యుడు సర్ స్టానీ జాన్సుగారు నిన్నుదయము భార్యాసమేతులై మదరాసువచ్చిరి. కనిమరాహోటలులో విడిది చేసిరి. అంతర్జాతీయ పార్లమెంటు వాణిజ్యసభను కార్యవర్గులలో నొకరు. వారితరువు భారతజానపభాగ్యునితో మాట్లాడుటకై ఇంకింగువచ్చిరి. భారతదేశ పరిస్థితులకు స్వయముగ పరిశోధించుచుండిరి. స్టానీగారు డేవరు అండు జాన్సును సాల్వేటర్లు కంపెనీ భాగస్వాములు. అందుకు సంబంధించిన ప్రీతికాన్సులు కేసులను గూర్చి గూడ మాట్లాడుటకై వచ్చిరి. స్టానీగారు భారతీయులను గూర్చి రాజకీయములందు వారిసక్రమాందోళన పద్ధతులనుబట్టి తెలుసుకొందుననియు వారు శాంతముగ సహకార పద్ధతుల నవలంబించి సామ్రాజ్యాభివృద్ధికి తోడ్పడుదురని వమ్మవున్నాననియు ప్రతినిధిలో చెప్పిరి. వారు మతరాసులో ఆదివారమునకు నుండి కలకత్తా డిల్లీ మున్నగు నులములజూచుకొని మార్చిలో ఇంగ్లాండు చేరుదురు. (అ.ప్రె)

ఆస్ట్రేలియా ఇండియా వర్తకము

బెర్నార్డు జాక్సను, జి. వి. ఆస్ట్రేలియాలో నిజ్జినగ రమనంపతి గొప్ప వర్తకులు. చీనాదేశమంతయు సంచారము చేసి, ఇండియాలో కొన్ని ముఖ్యప్రాంతముల జూచి నేడువయము మదరాసువచ్చిరి. అసోసియేటెడు ప్రెసు విలేజిరితో నిల్లు చేసిరి.

చీనాలో వర్తక సౌకర్యము లేమియు బాగులేవు. దేశమంతయు, యుద్ధపు పాదావులలో అల్లంబులముగ నున్నది. ఇండియాలో ఆస్ట్రేలియా వస్తువులెదురు యొక్కవగచెల్లుట లేదు. ఆస్ట్రేలియా వస్తువులు పంపు, జాము మున్నగువి ఇక్కడ చెల్లవచ్చును. ఇండియాదేశపు వర్తకులు ఆస్ట్రేలియాలో నెల్లుబుకు ఇండియాదేశపు వర్తకులు తగిన ప్రకటనలు చేయకున్నారు. ఆస్ట్రేలియాలో ఆసియాదేశపు కార్మికులు యితరుల జీవితపుష్కాదా తగ్గిపోవునట్లు జేయుదురను కారణముచే నిషేధించబడిరి. కానియితరకార్మికులకు తగినసౌకర్యము లొసగబడుచున్నవని జెప్పిరి. కావున భారతదేశ కార్మికులు వచ్చి పని జేయుటకు ప్రోత్సాహము గలవనిరి. (అ.ప్రె)

ప్రస్తుతపుగూర్పు ప్రేషనుయార్డు

గోదాములు కట్టవద్దను ప్రజల యాందోళనము (స్వకీయవిలేజిరి తంతి.)

రాజమహేంద్రవరము, డిసెంబరు 2:—రాజమహేంద్రవరము గోదావరిగట్టవద్దను ప్రస్తుతపు గుడ్డుప్రేషను యార్డుకు కంభంవారి సక్రమవర్తకుండి కోవలపీధివరకు గోదాములు కట్టటముగూర్చి ఆలోచనలో నున్నదను విషయమునుగూర్చి ప్రజలయందు చాల ఆందోళనము గలిగినది. ప్రతివోటను దానినిగూర్చి వర్తకులు జరుగుచున్నవి. పూర్వము టౌనుషానింగు దైర్యుర తమ ఇన్స్పెక్టరు రిమార్కులలో ఈవిధముగ వ్రాసియున్నారు:—

8 జూలై 1924:—గట్టుపై నున్న రైల్వేస్టేషనులో నుండి గుడ్డుప్రేషను తీవేయబడి యున్నారను విషయము నందు ఏమాత్రము అనుమానములేదు. అట్టి పరిస్థితులందు ఈవిధము ప్రభుత్వమువారికిగాని పురపాలకసంఘమునకుగాని చెందవలసియున్నది. దానిని పౌరుల సౌఖ్యాధ్యమంత్రముచే ఉపయోగింపవచ్చును. అది ప్రత్యేక వ్యక్తులచేతియందు పడరాదు. ఈ స్థలము క్రిక్కిరిసి యున్నపట్టణ భాగములకును గోదావరినదికిని మధ్యనున్నది. అక్కడి ప్రజలకుదాని ప్రయోజనము ఎక్కువముగ్గుము.

అక్కడ నేవియును కట్టబడరాదు. చక్కని వాయు ప్రసారము రాకుండునట్లే యాటంగములను నిర్మింపరాదు. నాకు ఈస్థలమంతయు ఏమిచేయవలెనను విషయమై ఆలోచన కవసరములేదు. ఇది అక్షేపింపదుగాని అక్కడ తోటవేయుటగాని చేయవలెను. అది పురమస్థలముననున్నది. పురమందు మరియొక విహారస్థలము లేనేలేదు, అమట్టుపట్ల ముక్కాలు మైలు దూరముననులేదు.

పురపాలక సంఘమువారు 4-వ తేదీన ఈవిషయమున ఆలోచింపనున్నారు. వారివిషయమున ప్రజాహృదయమున గమనింతురనియు దైర్యురగారి అభిప్రాయములందు తమగౌరవ మంతరించును నమ్ముచున్నాను.

అనంబ్లీ యెన్నికలు

అలహాబాద్ జేం 11-మిరటు డివిజను నుండి కవాబ్ యిస్కందేల్ ఖానును 5000 రా. నిట్టిలనకి తన్నాడు హురానిగారును యొక్కుకనబడిరి. (అ.ప్రె)

న్యాయస్థానవార్తలు

న్యాయవాదిహక్కులు

మాననప్రభుదావా త్రోసివేయబడెను

న్యాయవాది వాదించుచు, మాననప్రభులకు వాక్యముల నుడువుట సేరముగానా కాదా యను విషయమునందు న్యాయమూర్తి వాలసుగారేదనమున తీర్పుచెప్పిరి.

డాక్టరు అన్వరుద్దీనుగారుఅను బారిష్టరుగారు హైకోర్టు వకీలగు కోయిలోగారిపైన నీటివిలువినిజను పీటిషనును దెచ్చిరి. ఈకేసునందు విచారము లేవి. వెనుక అన్వరుద్దీనుగారు తనఅత్తపై దెచ్చిన మాననప్రభు సేరమునందు కోయిలోగార్లు ప్రతివాది తనపున వాదించెను. ఆ కేసునందు వాదించుచు తన పొతుకు ఫిర్యాది గనేరి మాన్యాధిని తగిలించెనని ఆర్డరునుబట్టి తప్పుకాదు. ఫిర్యాదికి ఆట్టివాల్లి గలది వెనుక నొక కేసునందు హైకోర్టు ప్రధానన్యాయమూర్తియే నుకీవెను అని కోయిలోగారు నుడివిరి. ఈ వాక్యములు తనకు మాననప్రభుగ నున్నవనియు అతడు దురుద్దేశముతో నట్లు నుడివెనయ్యెను అన్వరుద్దీను గారు రాజధాని ప్రధాన మేస్ట్రీటునెదుట దావాదెచ్చెను. కోయిలోగారు తన వృత్తి విధిని నిర్వర్తించుచు నటుల చెప్పెననియు అది సేరముగాజాలవనియు చెలుపుచు దావాను విచారింపగదే త్రోసివేసెను. మేజిస్ట్రేటు ఆ కేసును విచారించుట నాకేయించును, ఫిర్యాది ప్రస్తుతపు వివాద రివిజను విషయమున దానిలుచేసిరి.

న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పుచు ఆ కేసుపంపబడిన వాక్యములు నిజముగా మాననప్రభుగ ను లేయెననుగూడ, కేసునకు సంబంధించినదేననియు, ఆవిషయమును కోయిలోగారు చెప్పకుండ నివారించేయున్నయెడల తనపాస్ కన్యాయ మొనర్చి తనసభ్యులను పట్టిననాడందననియు న్యాయమూర్తినుడివెను. కోయిలోగారి వ్యయం దుపసీదికరమున నసంగతవిషయ మెద్దియునులేదు. ఈకేసునందలిఅంతయునందే ఇదివరకు విచారకు న్యాయమూర్తులుగల హైకోర్టు పుట్టించి వారు స్లివాక్-స్టాను కేసునం దిదివరకు పరిష్కరించిరి. ఆతీర్పును ప్రస్తుతసంవర్ధమునకూడ శిరసానహించవలసియుండును. తనవృత్తికి సంబంధించి గావించు సక్రమప్రవర్తనగ్గుచి వకీలుపై క్రిమినలుగాని నివిలుగాని సేరాలోపణమొనర్చుట కవకాశములేదని సదరు తీర్పునందు స్పష్టముగ వివరించిరి. ఈవిషయమున న్యాయవాదులహక్కులు పరిమితములేయెనను, ప్రస్తుతకేసునందు ముద్దాయి తనవిధుల నిర్వర్తించుట కవసరమునందవరకే ప్రవర్తించెనుగాని ఫిర్యాదిపై దేవుభావముతో జేసినసేర మేదియునులేదు. అందుచే రివిజనుపీటిషను త్రోసివేయబడెను.

తీరని ఘోరమైన శుక్ల నష్టములకు

చిన్నతనపు దురభ్యాసంగల విద్యార్థులయొక్క తాపత్రికలు మద్రాసు 45 2000 రుపీధియందున్న అశ్వత్థ రత్నాకరంవారికి మీ పిక్కబండునుత్రలు నాయుక్కు ఘోరమైనదియు చాల పంపి వైద్యులచే నిరాశచేయబడినటువంటి స్వస్థులనము, మూత్రముద్వారా శుక్లవర్ణము పట్టును విశిష్టబండు మూరు 20 రోజులు నేచించుటచేత సంపూర్ణాశోగ్యము కలిగినది. నేను దానినిగూడ కోమె రెండుమాసములుమాది మరీ యాయొక్క తాపత్రిక సంతోషపూర్వముగా పంపితిని.

(Sd)యె. జగన్నాథాచారి తిరుపతి

(2) హస్తప్రయోగముచేచు చిన్నతనపు దురభ్యాసములను నపునపుడైన 19 యేండ్లవానికి పిక్కబండునుత్రలు పుత్రతైలం వాడగా చాలసంఖ్య సంసారములు మొసగినది. (Sd) పి.వి.యన్. ఆచారి పెద్దతిరుపతి, చిత్తూరుజిల్లా.

(3) 1 వారం పిక్కబండు తెప్పించి పుప్పుకొంటిని పిక్కనష్టమునకు పనిచేసినది. (సంతకము) కె. యస్. వి. యల్. నరసయ్యచారి

నుందరి తైలము

డబ్బీ 1-8 కెల నూ 0-8-0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాదిన ముఖమున పిక్కబండు ముట్టును నుచ్చలు మాకును. ముఖము తొంతిబారి, నున్నగా అడ్డుముక్క ప్రకాశించును. నర్మము మృదువుగను కలిగి బాగాకు తీరును. ఈతైలము పంచి నువాసన దలిగి మిగిలిన నుడును, అమ్మరాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున పండితులకు స్థానము

విద్యార్థిమణినిరూపముల నందఁగోరు విద్యార్థుల కష్టములు విద్యార్థిమణినిరూపముల నొందినవారికి గరతలామలకము లను నభిప్రాయముతోడను, నేయేజాతి పుష్టకముల విద్యార్థిమణినిరూపముల బహుదలంచిన విద్యార్థుల కర్తవ్యములైయుండునో వారియందును సంతభాగము నియమిత వత్సరములలో జెప్ప శక్యమైయుండునో యను మున్నగుసంశయముల వారికి దోసిన ట్టితరులకుఁ దెలియజాలనను నుద్దేశముతోడను, మున్ను మరరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు (బోర్డు ఆఫ్ స్టడీస్) విద్యార్థిమణులను తద్విశ్వవిద్యాలయమునఁ దద్వర్తపదవుల నెలకొల్పి ప్రాచ్యభాషలను ప్రాచ్యభాషల నభ్యసించు విద్యార్థులను నభివృద్ధి నొందింపఁదలచిరి. కాని యంతలోన గూర్చి దేశమునకుఁ బ్రత్యేకముగ విశ్వవిద్యాలయము లభించుటచేఁ గానలయునట్టితీర్మాన మాచరణలోనికి వచ్చినట్లగపడదు.

ఐనను మనయప్పట్టనశమున లభించిన యాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున మనకుఁ జోటు లభింపకపోవని పుట్టెదానతో విద్యార్థిమణు లెదురుమాచుమంటి. కాని యెందు మీ కవకాశ మియలేదు. వివిధ విభాగములకు సంబంధించిన సభ్యులును నట్టితీర్మానమును గావించిన ట్లగపడదు. ఇక ముందటి తీర్మానమును జేయుటయు నగపడదు.

ప్రాచ్యభాషల నభివృద్ధినింపఁదలంచినచో విశ్వవిద్యాలయమున గాని లాగూభాషలలోఁ గృతార్థులైన విద్యార్థిమణులకు వారివారి కర్తవ్యములను పదవులొసంగి యాదరింపవలసియుండును. లేకున్న నాచూభాషల నభ్యసించు విద్యార్థిసంఖ్య నానాటికి ఊచించును. దాన నాభాష లభివృద్ధిలోనికి రాజాలవు.

మఱియు వారికిప్పటికి నేవకలలోనో యుపాధ్యాయ పదవి తప్ప నొండెదియు లభింపలేదు. ఆయుపాధ్యాయపదవియు గొందఱకు దొరకుచున్నది. ఏవల్లెబ్బాలోచేరి యిట్టివారు పురాణాదుల నాయూరి పెద్దలకు విప్పించుచు వారిని మంచిచేసికొని కాలము గడపుచున్నారు. ప్రాచ్యభాషల నభ్యసించు విద్యార్థిసంఖ్య తక్కువగానున్న పుడే వారికిట్టి గౌరవము జరుగుచున్నది. ఇంక నెక్కుడైన నెట్లుండునో ఎలిమెంటరీతరగతి మొదలుకొని యే విద్యార్థి యేకోమణియో యనునప్పటికిఁ బండ్రెండు వత్సరములను. ఇట్లు పండ్రెండువత్సరము లతికష్టముగఁ గడపి పట్టభద్రుడై యేపల్లెనో యేనాయనివద్దనో చేరుచున్నాఁడు. పాచ్యదేశభాషల నభ్యసించి ఓరుపముల నందినవిద్యార్థుల కిట్టి గౌరవము జరుగుచున్న నాభాషలను నాభాషలను జదువు విద్యార్థులను నెల్లభివృద్ధిలోనికి రాకుండురు. మీ కష్టముల విను వారెవరు? గోరుచుట్టుమీద. రోకలిపాటునుట్లు నవీనపండితుఁడు ప్రాచీనపండితుఁడు అను రెండుభేదము నిప్పుడేర్పడినవి. ప్రాచీనపండితులకే సర్వధా గౌరవమియవలెనని కొందఱు వాదించుచున్నారు. నవీనపండితుఁడెంత తెలివితక్కువవాడైనను నాచూభాషలలోఁ బండ్రెండువత్సరములు కృషిసస్పృహవాడౌట నాచూభాషలలోఁ దగుమాత్రమైన జ్ఞానము లేనివాఁడని యనుట కవకాశము లేదుగదా! "ఎంతపుచ్చిన మిరియము లైనను జొన్నలపాటి కానేరనా!" ప్రాచీన నవీనపండిత తారతమ్యవిచారముతో నా కేల! ఈయంశములు ము||రా||శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారికి దెలియనివిగావు. ఐన నదుగనిది యమృతయోగఁ దెల్పనను సామెతననుసరించి విన్నవించితిని.

మఱియు నాంధ్రదేశమునకుఁ బ్రత్యేకముగా విశ్వవిద్యాలయము లభించినపుడే యాచూప్రాచ్యభాషలనుజదివి యాచూ ఓరుపముల నందినవారికిఁ దద్విశ్వవిద్యాలయమున నవకాశము లేకున్న నితర విశ్వవిద్యాలయముల నెట్లవకాశము లభించును? కన్నతల్లి తనసంతానమును సంరక్షింపక యుపేక్షించిన; పిన్నతల్లి సంరక్షించునా? ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారియంశముల నాలోచింపకుండుట మహారాజుతోఁ జెప్పిన మఱియెందు కొట్టు మనున ట్లున్నది.

ప్రాచ్యభాషల నభివృద్ధినింపఁ బరకంఠములు జ్ఞాన సంపన్నులును దక్షులును నగు ము||రా||శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి నను నీయంశముల నాలోచింపకుండుట మిగుల వింతగానున్నది. విద్యార్థిమణులయు, దద్విద్యార్థులయు, ప్రాచ్యభాషలయు నభివృద్ధి గోరు శ్రీ రామలింగారెడ్డిగారును సభ్యులును నికలైన నీయంశముల లేస్సగా విచారించి ప్రాచ్య

భాషాపరీక్షలలోఁ గృతార్థులైన విద్యార్థిమణుల నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకుఁ దద్వత్సానముల నెలకొల్పవలసి నమ్ముచున్నాను. మఱియు విద్యార్థిమణుల కెల్లరకు విశ్వవిద్యాలయమున నవకాశమొసంగుట యపాధ్యయని తత్సభ్యులు శంకింపవచ్చును. కాని ప్రాచ్యభాషాభివృద్ధికి పాటుపడెడు కళాశాలలలో (ఓరియంటల్ కాలేజీలు) సుపాధ్యాయపదవి వలంకరించియున్న విద్యార్థిమణులకైనను నవకాశముసంగి తన్ముఖమునఁ దత్సమాహమన సుతాహముగల్గించుట సుపాధ్యయగదా! ప్రాచ్యభాషల నభ్యసించు పట్టభద్రులై ప్రాచ్యభాషలను బోధించు విద్యార్థిమణులకుఁ దద్విశ్వవిద్యాలయములను దద్విద్యార్థి కష్టములును, నువిదితములగుటచేని యట్టివారికైనను శ్రీరెడ్డిగారు తమగూర్చివిద్యాలయమునఁ దగినవయస్కాశమిచ్చి గూదరించుటగాక. జీవెంబరుమాసమున జరుగనున్న సభలో సభ్యులును శ్రీరెడ్డిగారును నీయంశములఁ దప్పక విచారించి విద్యార్థిమణులను గృతార్థులుగాఁజేసెదరనినమ్ముచున్నాను.

ఒకవిద్యాన్

కాశీగంధములు ఆపూర్వగంధములు!!

జ్యోతిషార్ణవ నవనీతము అనే జ్యోతిషార్ణవపీఠము

ఇది ప్రాచీనములగు జ్యోతిషసంహితలు నుండి యుద్ధరింపబడిన గొప్పగ్రంథము. జాతక భావనందలి వర్ణనలయొక్క అంతర్వలయొక్క భావనలయొక్క సంపూర్ణములైన ఫలములను చక్కగా వివరించుచున్నది. ఈ గ్రంథము "జ్యోతిషార్ణవనవనీతము" అను పేరుతో యిదివరకు చాలాకాలము క్రిందల చెన్నపట్టణపు పండితులలో నొకరు బీకాతాత్పర్యములతో ప్రకటించియున్నను అది అచ్చుం అంధ్రదేశమువారికి చక్కగా బోధపడుకొనలేకపోవుట వల్లను అనేక ఫలములలో ఆజీకా తాత్పర్యములు చాలా సంకుచితములుగా నుండుటవల్లను మేము సంపూర్ణ శ్రద్ధతో లేట తెల్లమున తాత్పర్యముతో మూలగ్రంథముతో సహాచేర్చి చక్కని గ్రేజు కాగితములపై ముద్రించి చక్కని లైండు చేయించియున్నాము. ఆంధ్ర తాత్పర్య విశేషములు కావ్యవాక్యకరణ తార్థ విరుదాంకితులగు బ్రహ్మశ్రీ పంచాంగుల ఆదివారాయణ కావ్యులవారిచే వ్రాయబడినది. కాకో లైండు ప్రతి 1-కి 2-0-0 సాధారణ లైండు ప్రతి 1-కి 1-8-0 దీనివల య. 0-8-0

శ్రీ జాతకము అనుపాన మంజరి (వైద్యగ్రంథము) వెల 0-8-0. వంధ్యాతంత్రము

సంతానగోచాలమంత్రముతోనహా య 0-8-0 శకుంతలా పబ్లిషింగ్ హౌస్ 1/28, కొండలయ్యగూ వీధి, జూర్రీటవుక్, ముద్రాసు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించి భక్త్యాభ్యాసములగు 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన ఎడల సమయము బహుల వ్రాసిపంపెదము ప్రశ్న వ్రాయుకాలము లేక జాతక సఖులైనను తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు రూ 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నలకు రూ 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు 0-4-0 అవును. 2598

ఆంజనేయ స్వామి జ్యోతిషాలయము తిరుత్తణి

ఆయుర్వేదకలావిభాగము నిద్యాన్ కె. కేశవశాస్త్రిగారి

జగత్ప్రసిద్ధఆయుర్వేదాపధములు 3114

నంద్రమాడపాకము:— జ్వరము, పొండు, మున్నగువాటివలన కలిగిన ఆశక్తిని పోగొట్టి మంచుబలుమును ఇచ్చును. ధాతుసంబంధమైన వ్యాధులకును స్త్రీవ్యాధులకును ంశీనిని. శక్తివర్ధక ఔషధములలో లోకప్రసిద్ధి కెందినది. ఒక నేరు రి రూ ముద్రాసు. ఆంజనేయ స్వామి జ్యోతిషాలయము దొరకుచున్నది.

అడన్:—మ్యూనేజర్, ఆయుర్వేదశాలా శృంగేరి పోస్టు, మైసూరు జిల్లా.

చెన్నపురి బజారుదరలు

1938-వ సం॥ డిసెంబరు 2-వ తేది గురువారము

ధాన్యములు.

సరియలు బా 1-కి రు 66 8 0 మొదలు 84 0 0 వరకు

బియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలిని	,, 48 గలబు	రు 12 8 0	13 0 8
నెల్లూరిని	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 8
నీళ్లి	,, డిటా	,, 15 0 0	15 0 8
బాసులు	రు. 164 బస్తా 1-కి	,, 9 10 0	10 0 0
సుప్రాలు	,,	,, 22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యము: పిప్పలు

కందులు	బస్తా 1-కి రు 205	,, 15 0 0	16 8 0
పెనగలు	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
పెనలు	,, డిటా	,, 18 8 0	14 0 8
మినుము	,, డిటా	,, 16 8 0	18 0 8
శులవలు	,, ర 195	,, 9 0 0	9 12 0

నూనెవస్తువులు.

నియ్యము బా 1-కి	,,	14 0 0	25 0 8
కొండాపురంజేరు పెనగజప్పబా 1-కి	,,	45 0 0	48 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,,	40 0 0
శేరు పెనగనూనెగానుకబా 1-కి రు 108	మ.కా.నూనె	బా 102	0 0
ఆముదము బా 1-కి	,,	107 0 0	108 0 0

3. చిల్లరవస్తువులు.

చూడపసుపు బా 1-కి	,,	65 0 0	66 0 0
టూరపసుపు	,,	25 0 0	28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని) బా 1 కి	122 8 0	147 0 8	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి	రు 40,45		
కాశహస్తీపాయకట్టు	,,	,,	50,55
తెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	50 0 0	
చింతండు బా 1-కి	,,	81 8 0	56 0 0

4. ఇనుము.

కట్టరకం బా 1-కి	,, 83 0 0	84 0 8
చవరం	,, 81 0 0	88 0 0
కత్తండు	,, 81 0 0	86 0 8

5. నూలు.

పుట్లారు యెనుగ నెం 80 పిట్టి 1-కి	,, 5 0 8		
యాళయెనుగ నెం 20	,,	4 9 0	
నెం 30 తెన్ని నీయం	మూటి	,, 5 25 0	
నెం 24 ,, లాకి	,,	,, 6 0 0	
నెం 60 ,, కారం	,,	,, 9 6 0	
నెం 80 జామ్యరు	,,	,, 7 8 0	
నెం 40 ,,	,,	,, 9 14 0	
నెం 44 ,,	,,	,, 5 1 0	
నెం 14 1/2 పొండిచేరి	,,	,, 6 8 0	
నెం 12 1/2 న్యూకాటర్	,,	,, 5 0 0	
నెం 16 1/2 ,, న్యూకాటర్	,,	,, 6 8 0	
నెం 10 1/2 బోంబాయిక్లాసు	,,	,, 5 8 0	
నెం 2 1/2 ,,	,,	,, 5 9 0	
నెం 14 1/2 ,,	,,	,, 6 8 0	
నెం 12 1/2 చూళ	,,	,, 5 4 0	
నెం 1 1/2 ,,	,,	,, 5 0 0	

7. కూడి.

కొండాపెట్టు బాతు 1-కి	రు 300 0 0		
పల్నాడు కూడి	,,	145 0 8	

8. బోహములు.

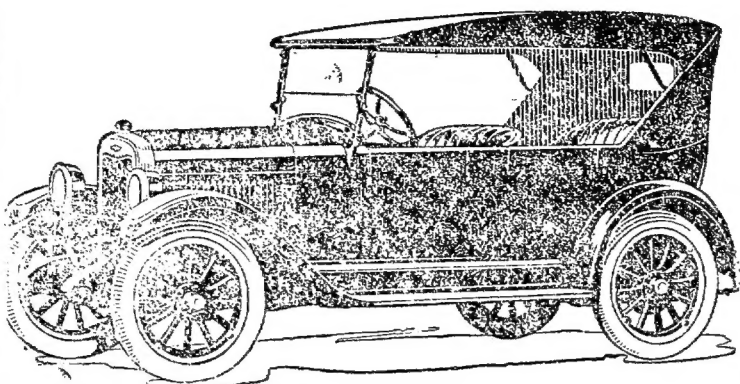
కండి 100 రులంకి	,, 60 0 0	61 0 0
జంగారము, శులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
పనరము 1-కి	,,	13 9 0
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 288 0 0	245 0 0
బాని డిటా	,, 258 0 0	260 0 0

for Economical Transportation

ప్రస్తుతము ధరలు చాల తక్కువ

నూతనమైన తక్కువ ధరలు	
5 నుండి టెన్ టూన్ (టెటాన్ టెటూన్)	2725
5 నుండి టెన్ టూన్	3750
1 టన్ను టెటాన్ ...	1700
1 టన్ను టెటాన్ ...	2200

శ్రేష్ఠమైన కారులను తయారుచేయుటయందు అత్యంత జయప్రదముగా నున్నందున మిక్కిలి తక్కువ ధర తక్కువ చొప్పున విక్రయింప వీలుగలిగినది. మతియు ప్రపంచమునందు 3 స్పీడ్ ట్రాన్సు మిషన్ ఆటో మొదలైన అమితముగా తయారుచేయుటకు చివరల్ క్ ముఖ్యకారణ మని గూడ తెలియజేసినది.

ప్రస్తుతము మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది కూడ తయారు కాబడియున్నది.

చివరల్ క్ చరిత్రయందు మిక్కిలి సాగసైన చివరల్ క్ అని తెలుసుకొనడు.

సింప్లన్ ఆండు కో, లిమిటెడ్.,

మద్రాసు.

ఉదకమండలం.

శ్రేష్ఠమైనది తక్కువ ధర చొప్పున యివ్వబడును.

శతావధాని సంవత్సరము 3138

సింగరాచార్యులగారి గ్రంథములు

అమృతము:- ఇందరి పద్యములు నిజముగా నవృతమే అ 4
 శ్రీహరిశతకము:- భక్తిరసపూరితము వెల అ 1
 నక్షత్రమాల:- వేదాద్రి, మట్టపల్లి, యాదగిరి, అశ్వీ నృసింహస్వామి స్తోత్రము. వెల అ 1
 ప్రత్యేక గ్రంథములు
 గీతావళి:- మత్తెయ్యవ్యాసవిష్ణుము ఇందు శ్రీ భాగ్యవతాంతర్గమములగు దుష్టగీత, శ్రుతిగీత, గోపికాగీత, భ్రమరగీత, అవధూతగీత, భిక్షుగీత యనునాముగీతలు గలవు. ముద్రాపత్రముల కంశ్యపతనీయగ్రంథము. వెల అ 12
 శ్రీ భాగవత ప్రథమపద్యము:- ఇందు ద్వైతా ద్వైత విశిష్టాద్వైతమతరహస్యములన్నియు జక్కగా వివరించు గొప్ప వ్యాఖ్యానముగలదు. వెల అ 6
 సరస్వతీకార్యాలయము, జగ్గయ్యపేట, కృష్ణాజిల్లా.

లాయరు.

3134

ఇది ఒక మాసపత్రిక. ఇందులో చన్నపట్టణము వగయిరా 7 వాయికోర్టుల తాలూకు ముఖ్యమయిన సివిలు, క్రిమినలు రివిన్యూ తీర్పుల యొక్క సంగ్రహము మిగుల ముఖ్యతైలిని దేశ రివాజు మాటలతో తెలుగుభాషను ప్రచురింపబడును. మద్రాసు ఎప్పేటు ల్యాండు ఆఫ్ఫీ, గామఉద్యోగపుల ఆఫ్ఫీల పయిని జారీకాబడే అన్ని తీర్పుల యొక్క సారము ముఖ్యముగ ప్రచురింపబడును. లాతో సంబంధముగల పత్రిక ఆంధ్రదేశములో యిది తప్ప మరియేదియు లేదు. చందాధనము సంవత్సరముకు పోస్టేజితో సహా రూ 5-0-0 లు మాత్రము అయియున్నది. చందాధనము దరఖాస్తుతో పంపవలెను. రెండవ సంపుటము 1926 సం॥ అక్టోబరు నెలలో ప్రారంభించడ మవును.
 లాయరు ఆఫీసు మేనేజరుగారికి పార్వతీపురము, (విశాఖపట్నము జిల్లా

ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభ

శాసనసభలనుండి వెడలివచ్చు తీర్మానము

సభ ముగియుట

(మా ప్రత్యేక విశేషం)

ఏలూరు, డిసెం 1:- "శాసనసభలలోని కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు, అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘమువారు నూచించు విషయములందెల్లప్పు యితర విషయములందు సభావర్తలలో పాల్గొనకుండ బయటకు వెడలివచ్చి దేశములో కాంగ్రెసు ప్రచారము జేయుచుండునలెనని అసాను కాంగ్రెసునందు తీర్మానించవలెను" అనుతీర్మానము ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో ఆఖరు తీర్మానముగ ఎం. రంగయ్యనాయుడుగారు ప్రతిపాదించిరి. శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు బలపరచిరి. ఇతరులుగూడ అనుమతముగ మాట్లాడినవిమ్ముట వి. ఎల్. కాప్రేగారు, టి. ప్రకాశంపంతులుగారు, ఎం. శ్రీనివాసాచారిగారు, యితరులు ప్రతిపాదముగ ఉపన్యసించిరి. తీర్మానము చర్చజరిగిన విమ్ముట అమృతమై ప్రబలియెడెను.
 చర్చ సంతటితో ముగింపవలెనని అధిక సంఖ్యాకులచే తీర్మానించబడెను. ప్రతిపాదించిన వారు జబాబు జెప్పుట కవకాశ మియ్యకుండ నిలుపు జేసినందుకు సాంబమూర్తిగారు అధ్యక్షుని ప్రవర్తనకు కినుకజెంది సభలోనుండి వెడలిపోదలచిరి. దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు తదితరులు ఉండమని వేడుకొనగ సాంబమూర్తిగారు నిలచిరి. ప్రతిపాదకుడు జబాబుజెప్పుటకు అధ్యక్షుడు డింగీకరించెను. అయినను కొన్ని ఆక్షేపాలను నూచించుచు ప్రతిపాదకులను సాంబమూర్తిగారు తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొనిరి.

అధ్యక్షుని ముగింపు ఉపన్యాసము వందనము లర్పించుటతోను నిన్నరాత్రి 7-30 గంటలకు సభ జయప్రదముగ ముగిసెను. (తంతి)

* * * * *

శ్రీయుత ప్రకాశంగారు రాజీనామానొనగుట

ఏలూరు, డిసెంబరు 1:- నిన్నటిదినమున ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభలో ఉత్సాహపూరితమైన చర్చలు ఉండేక పూరితమైన ఉపన్యాసములు వ్యక్తిమాణులు జరిగి స్వాతంత్ర్య శాసన ధిక్కార తీర్మానములు గావించబడి యుండుట చేతను, శాసనసభానిర్వహణమును గూర్చిన కడపటి తీర్మానము వద్దని చెప్పుచున్న ఉపసంహరింపబడుటచేతను శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకమిటీ అధ్యక్షులకు రాజీనామా నిచ్చుట సంభవించెను. దీనిని జెనరలుబాడీ తీర్మానముకొరకై వర్కింగుకమిటీవారు జెనరలు బాడీ కరిగించిరి. నిన్నరాత్రి అసిస్టెంటు కార్యదర్శి పాలకోడేటి సూర్యప్రకాశరావుగారి రాజీనామా అంగీకరింపబడెను. జాయింటు సెక్రటరీగా పారుపూడి సత్యనారాయణగారు (కాకినాడ) ఎమ్మకొనబడిరి.

శాసన ధిక్కారము మొదలైన తీర్మానములు గావించబడినవిమ్ముట తాము అధ్యక్షులుగా పనిసాగింపలేమని ప్రకాశంగారు చెప్పుచున్నారు. వీరి రాజీనామానుగూర్చి చాల కలవరము పుట్టినది. ప్రకాశంగారు నేటియుదయమున రాజమండ్రి వెళ్లిరి. కేపు మదరాసు చేరెదరు. (ప్రత్యేక విశేషం)

నిఖిల వ్యాధిమత్తైభకంఠీర లేహ్యం

ఇది ఒక మాసీయునిచే కనిపెట్టబడి, గత 40 సం॥ నుండి అనుభవయుక్తముగా 18 కుష్టులకు, 5 పాండువులు, శోభలు మహోదరము, 20 సనాయిలు, 80 వాతములు, వీటికి వాడబడుచున్నది. అద్భుతమైన గుణమిచ్చుచున్నట్లు రూపించబడినది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 6-8-0

వింత ఆయుర్వేద వైద్యశాల,

గోపాలపురం కొత్తపోట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

రోమహరి శబ్ది 1-కి రూ 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు క్షయం నిమిషములలో మొదలగు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు. మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

శ్రీ గాంధీ ఆంధ్ర జాతీయ మహావిద్యాలయము, ఏలూరు

ద్వితీయ వార్షిక తేదీ

ఈ ఉత్సవసందర్భమున 28-11-26 తేదీ సాయంత్రము విద్యాలయమునందు శ్రీమాన్ సి. రాజగోపాలాచార్యులవారి అధ్యక్షతన గ్రంథసభ సమావేశమైనది. విద్యార్థుల ప్రాధాన్యములు జాతీయగీతములతో సభ ప్రారంభమైనది. ఒకవిద్యార్థి తాను రచించిన దేశభక్తిపద్యములు చదివెను. గతవార్షికచర్యసభ్యులయెదుట చదువబడినవిష్కృత విద్యార్థులు ఉద్యోగాలపర-తేలుఫార్సు అనుకొందు ప్రహసనములు చక్కగ ప్రదర్శించి చూపాడు విన్నోదానంద పరవశుల గావించిరి. అప్పుడు ప్రతితర గతిలోను గల కొందఱు తెలివిగలవిద్యార్థులకు సప్రసంగములను ఖిద్దరుప్రస్తావనలను బహుమతులొసంగబడినవి. పిమ్మట అధ్యక్షులు తమగంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. వారి కభివృద్ధిని లభింపజేసినవిష్కృత యియ్యవసరమునకై ప్రత్యేకముగ రచింపబడిన ప్రహసనరూపముని విద్యార్థుల తత్వము అను నవీనరూపకము విద్యార్థులచే ప్రదర్శింపబడినది. సభముగియునప్పటికి రూపము ౧౦ గంటలైనది. అధ్యక్షుని ఉపన్యాసములోని కొన్ని ముఖ్య విషయము లీక్రింద పొందుపఱచబడుచున్నవి. ఆధునికవిద్యార్థులు తమతేతులతో తాము ఏమియున్నామో గృహకృత్యములను చేసికొనజాలని స్థితియందున్నారు. నీళ్లుతోడుట, తమబట్టలు తా ముతుకుకొనుట మొదలగు స్వల్పకార్యములకే విద్యార్థులకు యువకులచేతులు నిరుపయోగములగుచున్నవి. దురాశలకు లోనై జూదమునంటి ఈ ఆధునికవిద్యార్థులవ్యవహారమునఁజిక్కి అనేకులు స్వగ్రామములను వీడి పట్టణములనుజేరి ధనమును ఆరోగ్యమును పాడుజేసుకొనుచున్నారు. అధికధనము సంపాదించవలెనను దురాశలవలన దుఃఖమేకాని సుఖమురాదు. స్వల్పసంతుష్టి గలవారికే సుఖముకలుగును. విద్యార్థులను స్వల్పసంతుష్టిగలవారినిగా తయారుచేయుట చాల అవసరమే. బాలురు సదాఖిద్దరే ధరింపవలెను. సత్వమువలనకవలెను. కష్టపడినచేయనలవాటుపడవలెను. విద్యార్థులు ప్రదర్శించిన ఉద్యోగాలపర యను ప్రహసనమున నూచింపబడినరీతిని అనేకకుటుంబములవారు ఈ ఆధునికవిద్యవలన ఎన్ని విధముల నష్టపడుచున్నను ఆవ్యామోహమునుండి వారెంతమాత్రము విడిచిపెట్టవలెనన్నాననుట వాస్తవము.

విద్యార్థులైన 'తేలుఫార్సు'లోని బాలకుడు తనకు తేలుకుట్టిన సంగతిని తోడిబాలకులకు చెప్పక విఘ్నేశ్వరునిబొడ్డులో ప్రవేశించి పెట్టిన నీళ్లు పరిమళము కలుగునని చెప్పి మిగిలిన బాలురను నమ్మించి తుడకండఱును బాగులలో నయినట్లే అనేకు లీ ఆధునికవిద్యవ్యవహారముల అనేకనష్టము లనుభవించుచున్నను ఆవిషయమును తమతోడివారికి బహిరంగపఱచక తామేదో సుఖపడుచున్నట్లు నటించుచు వారినికూడ తమనంటి కష్టములకు లోనగునట్లు చేయుచుండు పెంతయు కోచనీయము.

చెడుగు అభ్యాసము లైనను మంచివైనను విద్యార్థుల వల్లనే జనసంఘమున త్వరగా వ్యాపింపగలవు. నూటు, కోటు, హేటు, బూటు మొదలైన వానిని దేశవ్యాప్తిగావించినవారు విద్యార్థులే. ఆనేమములను నిరసించి నిరాడంబరముగ ఖిద్దరుచున్నవారినిచే దేశమునందు ఖిద్దరువ్యాప్తి గావించుటకు విద్యార్థులు పూనుకొనినప్పుడే ఆకార్యము జయప్రదముగ నెరవేరగలదు. ప్రభుత్వపాఠశాలలోని విద్యార్థులు తక్కిన విద్యార్థులవలె జాతీయవిద్యార్థుల ననుసరించుటకు వీలు లేకున్నను జాతీయవిద్యాలయపాఠశాల జూచి ఖిద్దరుధారణము, నిరాడంబరవేషము మున్నగునవి తాముకూడ ననుసరింపవలెనని విద్యార్థులకు యువకులు నెలవుదినములలో తమ నివాసస్థలములలోను పరిసరగ్రామములందును ఖిద్దరుధారణము, నిరాడంబరవేషము, సత్వము, అహింస మున్నగువిషయములనుగూర్చి చిన్నలకును పెద్దలకును యథాశక్తిని బోధించవలెను.

లక్షరూపాయల మూలధనముతో ఈవిద్యాలయమును ఏలూరు పురమున స్థాపించినందుకు పురజనులు సంప్రదానములు. వారాధనమును లబ్ధియొనగా దాచియుంచకయథోచితరీతిని విరివిగ వ్యయపరిచి విద్యాలయము సర్వవిధముల సత్వరాభివృద్ధినిొందింపజూచుటయత్నవసరమని నేను వేటుగ నొక్కివక్కాణింపబనిలేదు. పాలకవర్గమువారు చక్కగనే తమకర్తవ్యమును గుర్తెరింగి చరింపగలవారని నమ్మినను."

సంఘసంస్కరణసభ, ఏలూరు

వర్ణాంతరవివాహములపై నుపన్యాసములు
వర్ణాంతరభోజనముజరుగుట

(ప్రత్యేక విలేఖరి)
ఏలూరు, నవంబరు 30 :—ఏలూరులో జరిగిన సంఘ సంస్కరణసభలో వర్ణాంతర భోజనములు వర్ణాంతర వివాహములు జరుపుచు వర్ణవిభేదములను తొలగింపవలెనను తీర్మానముపై పెద్దాడ రామస్వామి యం. ఏ. ఆంధ్రమహాసభ అధ్యక్షులు కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడు, ఆంధ్ర కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులు ప్రకాశం పంతులుగార్లు ఉపన్యసించిరి. రెండవ దినమున అస్పృశ్యతను తొలగింపవలెనని ఆకల్ల నూర్య నారాయణమూర్తి, సి. రాజగోపాలాచారి, ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగార్లు మాట్లాడిరి.

విభవావివాహములు చేయవలె నని గద్దె రంగయ్య నాయుడు, దర్శి చెంచయ్య, డాక్టరు నారాయణమూర్తిగార్లు మాట్లాడిరి. రజస్వలసంతర వివాహములనుగూర్చి శ్రీమతి తల్లాప్రగడ విజ్ఞానసుందరమ్మ, హాదికొండ కృష్ణమూర్తిగార్లు మాట్లాడిరి. వేరువేరు వర్ణములవారు చర్చలలో ఉత్సాహము తో పాల్గొనిరి.

ఆహ్వానసంఘమువారేర్పాటుజేసిన వర్ణాంతర భోజనమునందు దాదాపు నాల్గవంజలమంది పాల్గొనిరి. శ్రీయుతులు మోచర్ల రామచంద్రరావు, సాంబమూర్తి, రాజగోపాలాచారి, దత్తా మేల్పాడిరాజు, పెనుమచ్చ బాపిరాజు, లక్ష్మీ పెరుమాళ్లు చాదరి, బడేటి వెంకట్రామయ్యనాయుడు, జేసుదాసు, పేకు ఆలీగార్లు విందులో పాల్గొనిరి. నారాయణరావుగారితో సహా మోతేవారి కుటుంబములో ఒక్కరును రాకపోవుట ఆశ్చర్యము.

గంధర్వమహల్

విజయనగరం 3105

౧. వృత్తాభినయ రక్షణకు కొంత ఇదివఱకు ఒక పాఠశాల నడుపబడుచున్నది.
౨. సంగీత-వాద్యాభినయ వృత్తనాటకాది విధానము నుత్తేజక పఠములకును-చిత్రశిల్పప్రదర్శనమున జీవించు భోగి నీ నాగవాస యకు కాళింగ దేవదాసీబాతుల నిమృత్యము తొలగించుటకును, ప్రాధాన్యతలతో నారంభింపబడినది. సంస్కార పరులు, విద్యావరాయణులు, జాతీయవాదులు, కళా ప్రదర్శకులు కూడ ఆదరింపబడినది—గంధర్వపత్రిక.
౩. దేశభక్తియనునకు పట్టుగొమ్మ యనఁదగిన పతనమందర మొకటి నెలకొల్పబడినది. ఇందు దిన ప్రక్రియలు, వారి పతక ప్రక్రియలు పాఠకుల యుపయోగార్థము ప్రదర్శింపబడును. ౪. పరిశోధకుల కొంత ఉద్యోగములును, జనసామాన్యము కొంత ఆధునిక గ్రంథములును, సంపాదించబడి ఉపయోగములొనికీ దేబడును. జనసామాన్యము కొంతైన గ్రంథావళి సంగార గ్రంథాలయ పద్ధతిలో నడుపబడును. దీనిని శ్రీమంతులు, పురుషులు కూడ ఉపయోగించుకొనఁ దగినట్లు ఏర్పాటు గలవు.
- పై కార్యము కొనసాగించుట ఎల్లరు తోడ్పడఁవలెను.
1. పరిచే నూర్యకాంతము. 2. పరిచే లక్ష్మీనరసయ్య 3. మద్దిల అప్పలరాజులు. 4. మద్దిల సన్యాసులు. 5. మద్దిల పెడిరాజులు. 6. కోటపాలెపు అప్పల నరసమ్మ. 7. సాలూర నూరమ్మ. 8. జర్జాపు సన్యాసమ్మ. 9. చింతామణి మాణిక్యం. 10. మద్దిల చంద్రమాణిక్యం. 11. కూర్మాపు నూరమ్మ. 12. మద్దిలగారి అప్పారావు.

పల్లెటూరు గ్రంథమండలి రాజమండ్రి

సంవత్సర చందా 1-0-0 మాత్రము. సం॥కు 6 పుస్తకములు ప్రతి రెండు నెలలకు ఒక గ్రంథము వెలువడును. ప్రజాసామాన్యమున మత, సాంఘిక, రాజకీయ, ఆర్థికాధ్యాత్మికాది భావప్రచారమేదీని యోశయము.

ఇంతవరకు వెలువడినవి.

1. గాంధీమహాత్ముని నీతిమంజరి.
2. రాజనీతిసారము.
3. ప్రాచీనభారత గ్రామపరిపాలన.
4. రామతీర్థస్వామి జీవితము—బ్రహ్మజ్ఞానోద్బోధనలు

చిరునామా:—సంపాదకుడు, ముదిగంటి జగ్గన్నశాస్త్రి, బి. యే. రాజమండ్రి.

ఆంధ్ర ఖిద్దరు ప్రదర్శనము అమ్మకము

గతనెల 28, 29, తేదీల అమ్మకము తెలిపియుంటిమి. 30 వ తేదీ అమ్మకము తెలుపుచున్నాను. 30 తేదీతో ఆంధ్ర సభలు ముగిసినవి.

యా మాడురోజులలోను రు 6000 ల అమ్మకము అమ్మినది. వచ్చినపావులు 12 గలవు. పొందూరువైపు సన్నరకములలో దీక్షితుఖాదీస్తోర్నయొక్క సరకు ఎక్కువగా అమ్ముడై పోయినది. తరచు ఖిద్దరును కట్టనివారే నూతనముగా కట్టుటకుగాను కొన్నారని చెప్పవచ్చును.

మాడురోజు (ఆఖరు) అమ్మకం.

అ. భా. చ. సంఘం-బందరు	860-8-0
" గుంటూరు	827-11-9
" బెజవాడ	850-0-0
ఉంగుటూరునిలయం	120-0-0
మోహనదాసు ఖిద్దరు ఏలూరు	67-4-9
మాజేటివారిడి-ఏలూరు	125-0-0
సి. వి. రంగం శ్రీశైలగారిది	126-8-0
దీక్షితు ఖాదీస్తోర్న	498-9-3
కైలాసపట్నం	55-11-0
రాజాస్థాన	50-0-0
అంగలూరు	62-0-0
తుని	25-0-0
దేశీయ వాణిజ్య సంఘం-బందరు	500-0-0
	3168-4-9

మాడురోజులు వెరసి

మొదటిరోజు (28 వ తేదీ)	875-0-0
రెండవరోజు (29 వ తేదీ)	1945-0-0
మాడురోజు (30 వ తేదీ)	8169-0-0
మొత్తము.	5989-0-0

(స్వీయవిలేఖరి)

హిందూఇన్స్పెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభీమాకం చెసి లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908.

అన్నివిధము లైనటువంటి జీవభీమాపాలనీలను ఇచ్చు మొదటితరగతి ఇండియాకం చెసి.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము, (3) ఆటో మేటిక్ కాన్ఫర్మేషన్, (4) ధారాళమైన వరతులు, (5) దయగల నిష్కాపకము, (6) తనదని నిరూపించిన తక్షణమే సొమ్మును ఇచ్చించెదరు.

వివరముకు నీసీగువవారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,
Secretary Madras Branch
st Box No. 337 Mount Road Madras.

చెన్న పురి పందెములు గిం డి

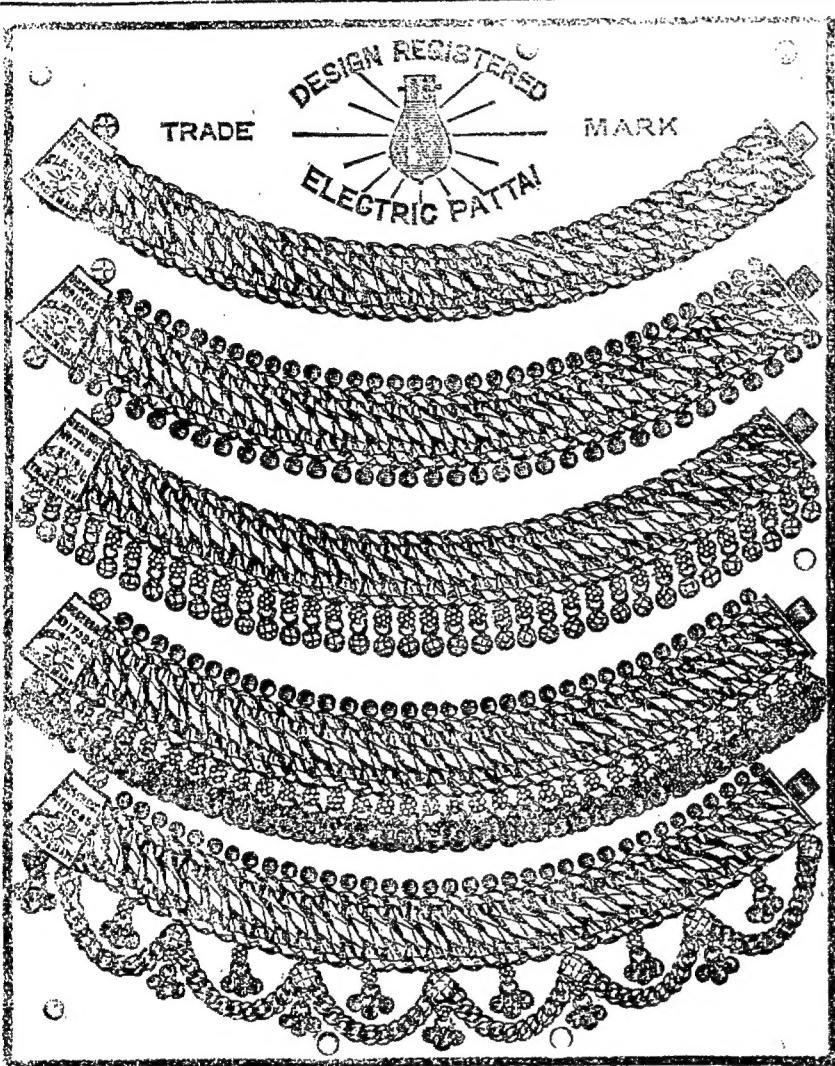
మొదటి ఎక్స్ప్రెస్ మీటింగు మొదటిదినము, బుధవారము

8-12-1926

ప్ర ధ మ పం దె ము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0 ప్రతియింట నుండవగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక 249, ప్రేరి రోడ్, ఫోర్టు - బొంబాయి

నూతనముగా ప్రదర్శింపబడిన
“ఎలెక్ట్రిక్”
పట్టెగొలుసులు
మొదటి రకము
వెండికి గ్యారంటీ
పేరెంటు ఆఫీసున రిజిస్టరు
చేయబడినది. ప్రేడు మార్కు
రిజిస్టరు అయినది. 2568
ఆర్డరులపై ని గొలుసులు
వి. పి. ద్వారా పంపించ గలము.
కాళ్ళకొలయు ఎంత తూనిక
వెండితో గొలుసు చేయవలసి
నదియు (వాయిచ కోరెదము.
వెండికి నా నాటి ధరల చార్జీ
చేయుదుము. జత 1-కి మజారి:
పెన్సిలెజా. చిన్న పెన్సి
సెం. 1 రు 6 రు 4
సెం. 2 ” 7 ” 5
సెం. 3 ” 8 ” 6
సెం. 4 ” 8 ” 6
సెం. 5 ” 9 ” 7
సోల్ ఏ జెంటు:- నారాయణ దాస్ పీట్టి,
191. చైనాబజారు, రోడ్,
2568 మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి

అమృతామృతకరైలుము

విద్యార్థులకును యౌవనావస్థలకును మిక్కిలి ఉపయోగకారి, మరియు చర్మమునకును, మెదడునకును మంచి
బలమును, నేత్రములకు చలవను, వెంట్రుకలకు కాంతిని కలుగచేయును, దీనివలన తలపోట్లు, మంటలు ఒంటికిలినొప్పులు,
కన్నీరుకాయలు, పుసులుకట్టులు, శరీరతాపము నివారణమగును. వెల సీసా 1-కి రు 1-0-0
క్యాటలాగు కోరువారికి ఉచితము
ఆయుర్వేదాశ్రమం 1045
151, గోవిందప్ప నాయనివీధి పోస్టుబాక్సు 287 మదరాసు.

నిత్యకర్మాష్టకము

ధ్యానశ్లోకానుసారగాయత్రి గంధలపటము గలదు. ఈ గ్రంథమునందు స్నాన, సంధ్యా, జప, హోమ, బ్రహ్మయజ్ఞ,
దేవతార్చన, వైశ్యేన, అతిథిపూజలు, అను ౮. నిత్యకర్మమున్ను, దీనికి సంబంధించిన శిర్ష్యపుండ్రధారణ, వస్త్రధారణ,
యజ్ఞోపవీతధారణ, మూర్త్యుపసానము, ఆశ్మయజ్ఞము, మన్నన దాదాపు ౮౦ విషయములు ధ్యాయశాస్త్ర వచనసహితముగ గలవు,
సాదాబైందు 2-8-0 కలికోబైందు 3-0-0 లైబరీ ఎడిషన్ 4-0-0 3138
సంస్కృతగ్రంథముల కేటాగునకు వ్రాయుదు.
మానేజరు:- స్వధర్మప్రకాశిని, కీల్ పాకు, మదరాసు.

లలిత 3149

విజయనగరమున యుగజన సంఘపతి ముని వెలువడు
యందు మానవత్రిక విద్యాంగుల శాస్త్రసాధనలకు కవులకవి
కాశ్మీనునకు పండితుల వివిధవిషయవిశిష్టలకు విద్యావ్యులవ్యా
పరచనకు ఇది నూతనరంగస్థలము. చారిత్రక సాంఘికసాహితీ
ప్రమాఖ విశేషాంశముగలది. వెలువడుచుండును వింశివింశికధలు
విశ్రాంతిచేయుటైన పశ్యేములు! విద్యార్థులకు హాటపరీక్షలు!
జమానానములు! ఇట్లు పర్యవేక్షణలక్షితము బహు ‘లలిత’ పండిత,
పానుర ప్రేమితులచే పురుషాది పుస్తకజననూదరణీయము రాగలవిజయ
శ్రీమినాథు వెలువడునున్నది. వ్యాసములను పంపగోరువారు
అక్టోబరు 3-వ తేదీలోపున కార్యస్థానమునకు చేరువలగులంపవ
వలెను. మాదిరిపతి ఉచితముగ పంపజాలము. కలయినారు,
ఆగజాల బిళ్లలుకలపిన బడియగలరు. పిమ్మట సందాదారులకు
వారి చందానండి, ఈ ఆగజాలు వివరములయింపుము
చందా సంస్కరించునకు రూ 3-0-0
ఆరుకలకు 1-12-0
విడిపతి 0-6-0
కార్యదర్శి
లలితా కార్యస్థానము, విజయనగరము.

శ్రీ జీవయాత్ర

గంధర్వ శ్రీమతి కవితలక కాంచనపల్లి కవకాంబ-విద్యాక.
ఈ గంధము తత్త్వమును బోధించు ఉత్తమ పద్యకావ్యము
కథ కాదంటరినిబో రసవంశముగనుండు. వెల. రూ. 2-8-0.
“శీతాశాస్త్రము వెనకే”
శీతాశామాంజనేయ చిరసంవాద 3150
ఖ్యాతగ్రంథం బిపుడి
భూతలమున శివయాత్ర బోలుక బోగడక.
4వయాత్రాంకర్గత పద్యముక్తావళి. వెల రూ 0-8-0.
వలయువా రీకింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును.
పి. టి. జగన్నాథరావు
2/11 ఆలంగా శ్రీశైలవీధి, తిరువలక్కిణి-మద్రాసు.

హిందూ మహాయుగము

గ్రంథకర్త: 3151
శ్రీశ్రీ కొమఱ్ఱాజు వేంకటలక్ష్మణరావు ఎం.ఎ. గారు
ఈ విఖ్యాత గ్రంథరాజ విషయం తిరిగి 6 వ కూర్పు
అచ్చొత్తింపబడినది. మాతృదేశ చరిత్రాభిమానియైన ప్రతి
యాంధ్రుడును దీనిని చదివితీరవలయును. ఆంధ్రమున దీనిని
మించిన చరిత్రగ్రంథ మింకొకటిలేదు. ఇది పతనీయగ్రంథముగ
నుపయోగింపబడుచున్నది. ఇందు దేశపటములు, మహాపురుషుల
చిత్రపులు కలవు. ధర కాగితపుబైందు రు1-4-0, అట్టబైందు
1-6-0, క్యాటలిగోబైందు 1-8-0, ఎక్కువ పుస్తకము లొకే
సారి కొనువారికి కమిషన్ వుండును.
కానూరు, వీరభద్రేశ్వరరావు, బి. ఏ. యల్.టి,
కే.జి.బి, లక్ష్మణారాయ గ్రంథమాల, గవర్నరు పేట-తెలంగాణ.
గుణము! గ్యారంటీ!! మూలికావైద్యము!!!
నారాయణి
ఇది శుక్లవస్త్రము, శ్రీల తల్లకును, ఋతుకూల, శరీర
వాయలు హరించును. వారంరోజులకు సరిపడుపూ కెట్టు 1-8-0
చూసాగసినా లేవ్యము ఆ వైద్యుడు లన్నిటిని నిర్మూలము
చేయగలను. కు 10 డబ్బీ రు 1-0-0. 3115
శ్రీరామకృష్ణాయశ్చేద ఔషధాలయము,
రాజమండ్రి.